

וגם תוכל לכתוב כמה עמודים בספר כפי רצונך. 20 אלף / 27 אלף לדרך (תלוי בכמות הסמים שיודפסו)

וטהר לבנו - כי תצא

כי תצא למלחמה ונתנו ה' בידך, ושבת שביו, וראית בשביו אשת יפת תאר

ובעצם, בואו חשבון!!! אם כל ההיתר מדובר רק כשיש ניצחון מושלם - שאין אפילו שבוי יהודי אחד, זאת אומרת שעם ישראל צדיקים גמורים בשיא השלימות בלי שום פגם, שלכן ניצחו בצורה מושלמת שאפילו אין שבוי אחד!!! ובכל זאת על דור כזה ועל צדיקים כאלו עדיין יש יצר הרע הבוהר כאש עד כדי כך שהתורה אומרת **"מוטב יקחנה בהיתר מאשר יקחנה באיסור"**!!! ואכן זוהי האמת שהדברים אמורים גם אצל צדיקים גמורים ובדור של צדיקים וקדושים, כי יש מצבים שהיצר הרע מתפרע וקשה מאוד לשלוט בו, עד כדי כך שהתורה מתירה איסור בכיכול, בכדי שהצדיק לא יקרס בעבירה.

ולכן אין אדם שיכול לטעון אני מוגן מהיצר הרע!!! היצר מוצא נקודות חולשה וזמני חולשה, ומכה בכל הכוח להחטיא אותך גם אם אתה קודש הקדשים!!! ואל תיכנס למצבים שיהיה קשה לך מאוד לצאת מהם בשלום!!!

כי תצא למלחמה, וראית בשביו אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה

"ולא יראה בך ערות דבר" ורק משהביאה לביתו התירה לו התורה ביאה ראשונה גם קודם הגירות. **והביא דעת הרמב"ם** שלא ילחצנה במלחמה שנאמר **"והבאתה"** שיכניסה למקום פנוי ורק אח"כ יבעול, **ומפרשים** דבריו שיכניסה לביתו ולא סתם מקום פנוי, עיי' **פני"י** ועוד מפרשים.

אלא ללמדנו עד כמה חמור בעת מלחמה לתת ניצחון ליצר הרע, ואפילו ניצחון בהיתר התורה לא תיתן ליצר הרע בזמן מלחמה, וכמו שכתוב **"ראה בך ערות דבר ושב מאחריך"**, אבל היות והיצר בוער מצאה התורה דרך ופתרון לדבר, והוא **"אחר כך"**, ולדעת רש"י **"אחר כך"** זה אחרי 30 יום, עדיין זה מספיק להרגיע את היצר הרע, **וכפי שתוספות** מסביר, כי היצר נרגע כש**"פת בסלו"**!!!

על כל פנים, לדעת רש"י מה שכתוב שבמלחמה תיקח אותה לאשה, זה לא לקיחה של ביאה, וגם לא בטוח שתיקח אותה בסוף, כי יש המתנה ותהליך של 30 יום וגם תהליך של גירות ורבים הסיכויים שתמאס בה ולא תתחתן איתה. **בכל** זאת את היצר הרע הבוהר במלחמה אנחנו משתיקים שיש לנו פת בסלינו, ואומרים לו אשה זו שלי היא, ואתחתן איתה, רק נדחה את ביצוע הלקיחה **"לאחר כך"**, לאחר כל ה 30 יום ולאחר כל התהליך.

"יצר הרע: חכה", אחר כך!!! - המשך

בגבורתו ובהחלטה חכמה, דחה את יצרו ודחה את סיפוקיו של היצר, ושם מסגרת ליצר הרע, ואמר לו: אתה רוצה שאעשה עבירות, אני אעשה כל עבירה שתצא כפי שתצא להפיל אותי, אבל חכה, עוד מעט!!! בתקופה הזו בלבד אני צדיק **365 שנים כנגד 365 ימות החמה**, שנה עבור כל יום, ותיקון לא רק על עצמי אלא גם עבור כל העולם כולו.

ואכן בכוח המסגרת והתוכן העצום תיקון כל ימות השנה לכל העולם יום לשנה, הצליח להתגבר על היצר הרע, וייתכן שלכן נקרא בשם **"חנוך"** - שזה לשון חינוך.

ללמדנו, שיש יצרים, נכון! אבל תעצור, ושים מסגרת!!! שבוע לא חוטא, ותתקדם יותר ותחליט הצלחתי, עכשיו 40 יום אני לא חוטא - 40 יום כנגד יצירת הוולד!!! וגם תעצים את הקבלה, ותגיד, כן אני מתקן לא רק את עצמי אלא אני מתקן את עצמי לזכות כל העולם!!! כי ככה אתה תצליח להתגבר, ובעזרת ה', חזק ונתחזק כמו **"חנוך"**!!! נשים מסגרת, ונתפלל לבורא, ונאמר לו: אנחנו באמת אוהבים אותך אבא יקר שבשמים עזור לנו להתגבר ולהצליח בתוכנית וגם לאחר התוכנית, אמן.

וראית בשביה אשת יפת תאר - כי יהיה לאיש בן סורר ומורה

גדול שכמותך יעבוד עבודה זרה!!! ענה לו דוד: אנשים יגידו איך ייתכן שמלך שכמותי (צדיק וקדוש) יהרגנו בנו, מוטב שאני אעבוד עבודה זרה ולא יתחלל שם שמים

המשך חכמה שואל מדוע כתוב **"ונתנו ה' אלוהיך בידך"**, הרי אם לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע, אז גם אם שבינו שבי בלי לנצח במלחמה אלא נשארנו במצב שווה ובלי הכרעה, גם כן צריך להיות את ההיתר של אשת יפת תואר!!! **ותירץ** שהתורה מגלה לנו כאן תנאי חשוב, שכל ההיתר להתחתן עם השבייה זה רק כשנצחנו באופן מושלם במלחמה **"ונתנו ה' אלוהיך בידך"**, שאין ביד השונאים ואפילו לא שבוי יהודי אחד, כי אם אין לנו ניצחון מושלם ויש ביד שונאינו שבוי יהודי, אזי אסור לנו להתחתן עם יפת תואר, כי היא אמורה לשמש כקלף בהחלפת שבויים כמקובל אחרי מלחמות.

יש כאן לכאורה כפילות וחוסר בהירות, שכתוב בפסוק הראשון המדבר על שעת המלחמה **"ולקחת לך לאשה"**, ובהמשך שוב כתוב **"וישבה בביתך ובכנתה את אביה ואת אמה ירח ימים ואחר כן תבוא אליה ובעלתה - והייתה לך לאשה"**, וזה רק לאחר חודש וכל התהליך המפורט, ואם כן, במה לקחת אותה לך לאשה במלחמה!!! **ועוד** יש לשאול, שמצד אחד התורה מתירה ומצד שני התורה מנסה למנוע אותנו מהיתר זה, ולמה??? **ובעצם** אם אכן היצר בוער במלחמה עד כדי כך ובעוצמה שאפילו בורא עולם התיר איסור בכדי שלא ניכשל בעבירה, כי ניסיון זה מעל כחותינו לעמוד בו, אם כן צריך עיון מדוע התורה לא מתירה את האיסור מיד!!!

ובפרט לדעת רש"י **בידושיין כ"ב** וכן כדעתו מובא בירושלמי, שביאה ראשונה אסורה אפילו במלחמה, אלא עליו להכניסה למחנה ישראל ולביתו, ורק אחרי תקופה של 30 יום אזי מתירים לו אותה, וכי היצר מסכים להמתין כל כך הרבה זמן!!! **ואפילו** לדעת **רבינו תם** ושאר הראשונים שביאה ראשונה מותרת גם לפני 30 יום כי היצר בוער במלחמה, מכל מקום בפשטות הרוב הדעות במלחמה עצמה אסור, **וכפי שהרמב"ן קידושין כ"א** כתב במפורש, שבמלחמה אסור ואפי' כל זמן שהם במחנה אסור, ככתוב

והמושג "אחר כך", זה בעצם דרך לחיים, וכפי שכתבת בפרשת **בראשית** על חנוך, שחנוך היה סבא של נח, והוא היה צדיק אבל הוא נפטר בגיל צעיר - בגיל 365 שנה, שיחסית לזמנם שחיו קרוב לאלף שנה זה היה ממש צעיר. **"ואיננו, כי לקח אותו אלוהים"**, וכפי שכתב רש"י שבורא עולם ידע שבדעתו של חנוך להתקלקל, לכן בורא עולם לקח אותו לפני שיתקלקל!!! **ונשאלת השאלה ממהי הקב"ה מתערב בבחירה, אם אדם רוצה להתקלקל, שיתקלקל!!! ותימצנו**, שייתכן שלחנוך היו יצרים איומים, ורצה להתקלקל כבר מתחילת חייו, רק הוא

ללמדנו, שיש יצרים, נכון! אבל תעצור, ושים מסגרת!!! שבוע לא חוטא, ותתקדם יותר ותחליט הצלחתי, עכשיו 40 יום אני לא חוטא - 40 יום כנגד יצירת הוולד!!! וגם תעצים את הקבלה, ותגיד, כן אני מתקן לא רק את עצמי אלא אני מתקן את עצמי לזכות כל העולם!!! כי ככה אתה תצליח להתגבר, ובעזרת ה', חזק ונתחזק כמו **"חנוך"**!!! נשים מסגרת, ונתפלל לבורא, ונאמר לו: אנחנו באמת אוהבים אותך אבא יקר שבשמים עזור לנו להתגבר ולהצליח בתוכנית וגם לאחר התוכנית, אמן.

וטהר לבנו - כי תצא

בפרהסיא, שאנשים יגידו מגיע לו למות כי עשה עבירה חמורה!!

אמר לו חושי: למה התחתנת עם **יפת תואר**?? **ענה לו דוד,** כי התורה התירה להתחתן עם יפת תואר, **אמר לו:** איך לא דרשת סמוכים, שאחרי פרשת יפת תואר כתוב בתורה **"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה"**, ודורשים מהסמיכות של העניינים, שכל המתחתן עם יפת תואר יש לו בן סורר ומורה!!! **והיות** ואתה דוד גרמת לכך שיש לך בן סורר ומורה - אבשלום בנך שרוצה להרוג אותך, לכן גם אם הוא יצליח, לא יהיה מזה חילול ה', שאנשים ידעו שזה באשמת הבן סורר ומורה!!! ואכן דוד שמע וקיבל את דברי חושי.

ונשאלת השאלת, והרי מהפסוקים של יפת תואר לבד, כבר אפשר ללמוד שהתורה מעדיפה שיתגברו ולא יקחו יפת תואר, שהרי היא צריכה להתכער ולהתנבל במראה ולבכות 30 ימים, בכדי שעד אז ייתכן וכבר ימאס בה ולא יחפץ בה, ואם כך התורה מנסה להרחיק אותנו מהיתר זה, מדוע דוד המלך בכל זאת התחתן עם יפת תואר???

וייתכן שדוד המלך, חשב שהיות והוא מלך שיוצא תמיד בראש העם למלחמות, הרי אם אכן למלך (ולא דווקא לו באופן אישי - כי דוד המלך היה קודש הקדשים) יהיה יצר הרע במלחמה בגלל היפת תואר, והוא ישתמש בהיתר של התורה, שיתאפק ולא יעשה עבירה במלחמה, אם אכן בכל פעם אחרי התהליך של ה-30 יום הוא בסוף ימאס בה ולא יתחתן עם יפת תואר, אזי היצר הרע מסוגל במלחמה הבאה לבוא ולומר לו חטא עכשיו!!! **ואז** לא יעזור ההיתר של התורה שידחה את היצר לאחר המלחמה, כי היצר יטען כנגדו הרי אתה יודע שאחרי המלחמה לא תעשה זאת, כפי שוויתרת בפעם הראשונה, וחלילה זה עלול לגרום שבמלחמה עצמה יהיה ערוות דבר ושב מאחוריך חלילה.

ועדיף והרבה יותר מעדיף לומר שדוד המלך לא חשש על עצמו, כי הוא היה קדוש וטהור, דבוק בבורא יתברך בלי שום השגות לבני דורנו, אלא דוד המלך דאג כלפי אחרים שהיו רגילים לצאת איתו למלחמה, שרצה להציל מעוון באמצע המלחמה, ושלא יסכנו את עם ישראל בטומאה במלחמה, ולכן השתמש בהיתר התורה אפילו שזה כמו

ללמדנו, שבשעת ניסיון כשהיצר בוער, לא תמיד שייך להתעלם ולהגיד אין אש ושום דבר לא בוער, כי לפעמים ההתעלמות כשיש אש תביא לפיצוץ, ולתבערה עצומה שלא תהיה לך שליטה עליה!!! אלא עליך להסיט את האש מאש של תאוה לאש קודש, כפי שכתוב בגמרא **"בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין"**, תבלין זה טעם וגעש מאק. בשעת ניסיון תיזכר בטעם בריתא דאורייתא שהכי נהנית ובתענוג של החידושים שהתלהבת מהם, וככה זה ישקט את תאוות ליבך הסוער בס"ד.

אז למשל תיזכר בתענוג של עונג וקדושת השבת, תיזכר בתענוג ובדבקות כגון שירת "קה אכסוף נועם שבת", או "קה ריבון עלם ועלמאי", או בנעימות שירי שבת וקודש שהלהיבו אותך במיוחד ובדבקות, כי אם בעת ניסיון תיזכר בתענוג הכי רוחני שהיה לך ותזכור את המתקנות ואת ההשתוקקות שהייתה לך לבורא עולם לאבא שבשמים, ככה תוכל בעזר השם להתגבר.

ולפעמים, תפעל בדיוק להיפך, תיזכר בצער או הפחד הגדול ביותר שחווית בחיך, או דמיין לעצמך צער עצום כמו דוד המלך עם המחשבה על "בן סורר ומורה", ומחשבת הצער האימה והפחד ישתקו ויכבו את אש היצר, ואולי זו כוונת הגמרא, "גוף קשה - פחד שוברו", שבפחד נשבור את היצר המשתלט על גופינו, ובעזרת ה' נזכה לשמחה של מצווה שמחת הניצחון!!!

וגלחה את ראשה ועשתה את ציפורניה - המשך

כתב הרמב"ן, שבכל ה-30 יום היפת תואר מנבלת את עצמה ומכערת את עצמה שגופה יהיה דוחה, וגם נוהגת במנהגי אבילות, **וזהו תחבולה** נגד יצר הרע הבוער באדם, שימחיש לעצמו את יום המיתה, ואולי כל זה יגרום לעורר את האדם שלא ילך אחר יצרו הרע, ושיעזוב מחשבתו ולא יתחתן עם היפת תואר.

וזו ראייה גדולה לנכתב קודם, שעל ידי צער ופחד (וגם על ידי דבר **"מגעיל ודוחה"** כפי המעשה שמסופר בגמרא), אפשר להתגבר על אש היצר הבוער בקרבנו, **ונלמד מזה**

ובשכר פחד זה לא יהיה לך יותר ממה לפחד, אלא לשמוח ורק לשמוח תמיד ואמן.

בדיעבד ולא לכתחילה. **אבל** על זה טען חושי, אם היית דורש **סמוכים**, היית לומד שמירת תואר יוצא בן סורר ומורה, ולכן צריכים להתגבר על היצר הרע ולא לקחת את היפת תואר אפילו שהתורה התירה.

ולמרות שהיצר הרע במלחמה בוער כאש, בכל זאת חושי טען לדוד, שהצער הגדול שיש מבין סורר ומורה, וגם הצער שעל ההורים למוסרו למיתה ב"ד, תמונה קשה זו, על אדם להציב מול עיניו בעת התגברות היצר, שעל ידי עוצמת צער התוצאה החמורה של בן סורר ומורה, זה הכוח שיעזור לגבור ולכבות את אש התאוה של היצר הרע במלחמה.

כפי שטענו בפרשת שופטים, על דעת הרמב"ם שיש **לאו לכל אחד שמפחד להילחם במלחמה**, ושאלנו, איך באמת אפשר לדרוש מבן אדם לא לפחד!!! הרי יש אנשים שהפחד טבוע בהם עמוק, עד כדי כך שאין להם שליטה על זה, אז מה תביעת התורה עליו???

וכתבנו לתרץ, ש"פחד מגרש פחד", שאכן לא תמיד אפשר לומר לאדם אל תפחד, זה לא מפחיד, כי יש אנשים שזה לא עובד עליהם. **אלא** נגיד לו, אתה צודק שאתה מפחד כי מלחמה זה באמת דבר מפחיד, אבל דע לך שיש דבר הרבה יותר מפחיד!! ונמלא אותו בפחד גדול ועצום מבורא עולם שאוסר לפחד, ונסביר לו שהעונש על עבירה היא איומה ועלולה להיות נצחית, כך שהפחד מהמלחמה יתחלף לפחד עצום מבורא עולם ומהמוות במלחמה הגדולה שהיא מלחמת היצר, וזה ישתלט ויגרש את הפחד הקטן מהמלחמה הקטנה.

ואחד מגדולי הת"ח באשדוד הוסיף לי שהיסוד שכתבתי, בעצם כתוב בתמצית **ברבינו יונה בשערי תשובה** שער א' י"ד, **"אנחתי מפחדך - הרחיקה ממני האנחות, דאגתי מקוצר ידי בעבודתך - הרחיקה ממני הדאגות"**.

והיסוד לרעיון זה אפשר ללמוד מדברי הגמרא **בבא בתרא י' ע"א**, י' דברים קשים נבראו בעולם: הר קשה - ברזל מחתכו, רוח קשה - גוף סובלו, גוף קשה - פחד שוברו, פחד קשה - יין מפיו, יין קשה - שינה מפכחתו, ומיתה קשה מכולם וצדקה מצלת מן המיתה. **"כוח מגרש כוח"**.

ללמדנו, שבשעת ניסיון כשהיצר בוער, לא תמיד שייך להתעלם ולהגיד אין אש ושום דבר לא בוער, כי לפעמים ההתעלמות כשיש אש תביא לפיצוץ, ולתבערה עצומה שלא תהיה לך שליטה עליה!!! אלא עליך להסיט את האש מאש של תאוה לאש קודש, כפי שכתוב בגמרא **"בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין"**, תבלין זה טעם וגעש מאק. בשעת ניסיון תיזכר בטעם בריתא דאורייתא שהכי נהנית ובתענוג של החידושים שהתלהבת מהם, וככה זה ישקט את תאוות ליבך הסוער בס"ד.

אז למשל תיזכר בתענוג של עונג וקדושת השבת, תיזכר בתענוג ובדבקות כגון שירת "קה אכסוף נועם שבת", או "קה ריבון עלם ועלמאי", או בנעימות שירי שבת וקודש שהלהיבו אותך במיוחד ובדבקות, כי אם בעת ניסיון תיזכר בתענוג הכי רוחני שהיה לך ותזכור את המתקנות ואת ההשתוקקות שהייתה לך לבורא עולם לאבא שבשמים, ככה תוכל בעזר השם להתגבר.

ולפעמים, תפעל בדיוק להיפך, תיזכר בצער או הפחד הגדול ביותר שחווית בחיך, או דמיין לעצמך צער עצום כמו דוד המלך עם המחשבה על "בן סורר ומורה", ומחשבת הצער האימה והפחד ישתקו ויכבו את אש היצר, ואולי זו כוונת הגמרא, "גוף קשה - פחד שוברו", שבפחד נשבור את היצר המשתלט על גופינו, ובעזרת ה' נזכה לשמחה של מצווה שמחת הניצחון!!!

שאתה חייב להמחיש לעצמך דברים מצערים ומפחידים, בכדי שתסיח את דעתך ותתגבר על התאוה, וההשתדלות חובה היא, כי עצם ההשתדלות מוכיחה שאיכפת לך.

ואולי על זה נאמר **"אשרי אדם מפחד תמיד"**, שבכל עת וזמן שבווער בך אש היצר, תתמלא בפחד מכל סוג ותסיח דעתך מאש התאוה, **וכמו** שכתבתי כמה פעמים בספר, אדם צריך לראות את עצמו כמו אלו שהלכו בעצת יצרם ונפלו בפלילים ונעצרו בפרסום עם האזיקים ביד, לבושתם ולבושת כל משפחתם, בושה שלעולם לא תימחק!!!

ובשכר פחד זה לא יהיה לך יותר ממה לפחד, אלא לשמוח ורק לשמוח תמיד ואמן.

וטהר לבנו - כי תצא

כי תצא למלחמה על אויבך, כי יהיה לאיש בן סורה ומורה

בן עזאי אומר: מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, כיצד?? כתוב "כי תצא למלחמה וראית בשביה, אמר הקב"ה אף על פי שהתירתי אותה לך, אמרתי לך "וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה" כדי שלא תמצא חן בעיניך ותשלח אותה, ואם לא עשית כן מה כתוב אחרי זה "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה", ומתוך כך "כי יהיה באיש חטא משפט מות", הרי שעבירה גוררת עבירה. **ומצוה גוררת מצוה מניין??** תחלה "כי יקרא קן צפור" ויזכה ל"כי תבנה בית חדש" ויזכה לשדה ויקיים "לא תזרע כרמך כלאים" וגם "לא תחרוש בשור ובחמור יחדו" וכן "גדילים תעשה לך" הרי מצוה גוררת מצוה מדרש רבה ו' ד'.

תועבה, יגזלו ויחמסו ולא יתבוששו אפילו בניאוף וכל נבלה, **הישר בבני אדם בטבעו, יתלבש אכזריות וחמה** כצאת מחנה על אויב, ועל כן הזהיר בו הכתוב, "ונשמרת מכל דבר רע". **ואכן** רק בגלל שבמלחמה בדרך הטבע האדם בא לשפוך דם ולהרוג, ומתלבשות בו אכזריות וחיותיות, לכן התירה תורה יפת תואר, שלא יקחנה באיסור כחיה. **אבל** זה ניסיון על ניסיון, ניסיון ראשון שגם כשמתלבשות עליו אכזריות וחיותיות שזה ניסיון קשה מאוד, בכל זאת לשלוט ולהישמר מכל רע, וגם ניסיון גורר ניסיון של אשת יפת תואר, שיתגבר ולא יתחתן בה, אלא ימאס בה מיד או בעת שמתנבלת בביתו, ובפרט לדעת רש"י שאפילו ביאה ראשונה לא יעשה קודם גירונה וספירת 30 יום.

ואמנם גם מלחמה בדרך הטבע היא מצוה וכאמור, רק מחמת העבירות נאלצים אנו להילחם בדרך הטבע שמביא אותנו ומכניס אותנו לניסיונות, אבל אם אכן נתגבר על הניסיונות הקשים, אזי לא רק שלא תהיה עבירה גוררת עבירה, אלא יהיה היפך הדברים.

שמלחמה זו תהיה מצוה גוררת מצוה, כי **נשמרת מכל דבר רע** - שלא הפכת עצמך להיות כחית השדה כשאר הלוחמים, וגם תזכה לגבורה במלחמה הגדולה מלחמת היצר **שנתגבר על ניסיון אשת יפת תואר, וממילא** תזכה למצוות **ואהבת לרעך כמוך**, שנחזור מהמלחמה לאשת חיל שבבית ביראת שמים ושלוש בית מחוזק, ולא תהיה לו שנואה בבית אלא אך ורק אהובה כי התגבר על יצרו!! **וגם** תזכה ב"למען יצוה את בניו אחריו ושמו דרך ה'", **שיהיו לו בנים השומעים בקולם** ואינם זוללים וסובאים, אלא ילדים צדיקים שסופם לתפארת המשפחה ותפארת כל עם ישראל, כי ראו דוגמה חיובית מאביהם הצדיק.

רק היות ומצוה זו באה מתוך ניסיון קשה, על כן את המושג מצוה גוררת מצוה הביאה התורה בהמשך במצוות שאין בהם כניסה לניסיון וסכנה, כמו שילוח הקן. **כי עדיף לא להיכנס לניסיונות**, וכמו שהוכחנו שאם יש 2 שבילים ונכנס לאי מהם שבו יש ניסיון למרות שלא נכשל אלא הוא התגבר על יצרו, בכל זאת היות והייתה לו אפשרות לא להיכנס לניסיון, על כן הוא נקרא רשע, ולכן העדיפה התורה לתאר מצוה גוררת מצוה במצב של לכתחילה, וגם להמחיש עד כמה עלינו לברוח מלהיכנס לניסיונות.

בן סורר ומורה – סופו לשכח את תלמודו

כתוב בירושלמי סנהדרין מ"ג ירדה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה, שסופו ללסטם את הבריות ולהרגם, ולבסוף "לשכח את תלמודו".

הרצח הראשון כבר הספיק לשכוח. **אלא** יתכן שהכוונה שסופו לשכוח את מה שהתרגל ולימד את עצמו לאכול בזלילה וסביאה בעבר, כי **אחרי שרצח הוא הופך לנרדף ונמלט**, ואז לא רק שלא יהיה לו מעדנים כהרגלו, אלא יצטרך לאכול מה שימצא ובקושי ובלחץ, כי הוא יסתתר ויתחבא מאימת בני אדם והשלטון המחפשים אחריו.

זה מסר חשוב, בין להורים שמרחמים עליו, ובין לבן סורר ומורה בעצמו, שכולם ידעו, הבריונות לעשות מה שבא לך בלי גבולות, בסוף זה יגמר רע!! כי תהיה נמלט וכעלה נידף ואומלל שחיך לא יהיו שווים בעיניך למאומה,

נשאלת השאלה, איך יתכן שהמצוה להילחם באויבים הופכת לעבירה גוררת עבירה?? והרי המלחמה מצוה היא, אם כן הרי מצוה אמורה לגרור מצוה נוספת, והיאך נישל בה באשת יפת תואר?? **ובספר שו"ת גבעת הלבונה** תירץ, שבעצם היהודים היו אמורים להילחם רק בכוח התורה והתפילה, **וכמפורש** בנביא שופטים ג' "ואלה הגוים אשר הניח ה' לנסות בם את ישראל, את כל אשר לא ידעו את כל מלחמות כנען, רק למען דעת דרות בני ישראל ללמדם מלחמה, רק אשר לפנים לא ידעום", ופרש"י הדור הבא "אשר לא ידעו" את כל מלחמות כנען שהיו בדרך נס ולא בגבורת ישראל אלא שהקדוש ב"ה היה נלחם בעבורם.

"רק למען דעת" - רק לדבר הזה לבדו הניחם, למען דעת ולהתבונן כל דורות בני ישראל הבאים מה החטא גורם, כי **עתה הם זקוקים ללמדם מלחמה**, "רק אשר לפנים" - שהיו עומדים לשרת את ה', "לא ידעום" - למלחמות הללו וטכסיסיהם, **ולא נצרכו להם, ובכך הוא מפרש "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח"** דהיינו "בזאת התורה" בכוח התורה הקדושה. **ואכן** כשנלחמים בדרך נס ולא בדרך הטבע, יש בזה רק מצוה בלי עבירה כלל, ומה שנאמר עבירה גוררת עבירה, זה לאחר שחטאנו וכדברי רש"י בנביא שהחטאים גרמו שעלינו להילחם בדרך הטבע, **זוהי מלחמה שישודה מחטא**, לכן היא גוררת לעבירה של יפת תואר ובן סורה ומורה.

אבל לכאורה קשה, שעדיין בוודאי כל יהודי שיצא למלחמה קיים מצוה, אז למרות שיסודו מחטא בכל זאת כרגע הוא מקיים מצוה והוא חייב לעשות את המצוה כציווי המלך וסנהדרין, שהרי גם לדבריו התורה מדברת כאן על עבירה גוררת עבירה - במלחמה בדרך הטבע, כפי שנלחמו מתקופת השופטים, וגם בתקופת דוד המלך, אז למה שייגרר מחמתה לעבירה?? **ובפרט**, שמדובר בצדיקים גמורים, והראיה שהם ניצחו בלי שבוי יהודי אחד וכפי שכתבנו לעיל, ולכן מבחינתו עשה מצוה בשלימות, למה אם כן הוא נגרר לעבירה??

ונראה לתרץ, שאכן גם במלחמה כזו שהיא מעל דרך הטבע, **שייך בזה גם עבירה גוררת וגם מצוה גוררת, ונבאר** את הדברים על פי דברי הרמב"ן כ"ג פסוק י', וזה לשונו: ידוע במנהגי המחנות היוצאות למלחמה, כי יאכלו כל

והנה הגמרא בבלי סנהדרין ס"ט כותבת שכל חייו של בן סורר ומורה זה רק מגיל 13 שנים ועד 13 ו3 חודשים, ובפשטות בן סורר ומורה כזה התחיל את חוצפתו עוד לפני הבר מצוה, אז כמה כבר הספיק ללמוד תורה?? **וגם** אם למד קצת תורה לפני שנהפך לבן סורה ומורה ובהמשך חייו לשודד ורוצח כי הוריו ריחמו עליו, בכל זאת זה מה אכפת לו ולנו שהרוצח הזה בסוף שוכח את לימודו?? **וגם** למה זה כתוב בסוף עניינו??

ונראה לתרץ, שלא מדובר שישכח את לימוד התורה שלמד בילדותו, כי ייתכן שלא למד וגם מה שלמד עוד לפני

וטהר לבנו - כי תצא

והדוצה ענה, אכן כן, אני מתחרט, אני מתחרט ובוכה על שהצלחתי בגניבה הראשונה שלי, כשגנבתי צעצוע בכיתה ז'!!! למה אז הצלחתי ושמחתי בהצלחתי המדומה!! למה לא נתפסתי, ולא נענשתי, ולא למדתי לקח???

אוי, לכאלו הצלחות!!! זו הצלחה לטווח קצר אבל חורבן רוחני וגשמי לטווח הארוך!!!

וכן הדברים אמורים גם בשמירת העיניים, כי גם אם תצליח לחטוא ולהשיג כל תאוות ליבך, זכור סופך "לשכח את תלמודך", בהמשך חייך בדרך הטבע כבר לא תצליח לקבל ולהשיג כל מה שהתרגלת בנערותך, ואז אתה תתייסר מהחוסר ואין לך מרפא!!!! ולפעמים אתה עלול לעשות שטויות ועבירות גם נגד החוק, ובכל מקרה לא תהיה לך משפחה טובה, ותישאר אומלל, בודד, נרגז ורעב, ורשע וטמא!!!! לכן לטובתך הרוחנית, וגם טובתך הגשמית!!!! להישמר מכל דבר רע, ולשמור על העיניים ועל המחשבות, וכך תזכה למצוות ולקדושה עליונה בשלווה, וגם למשפחה טובה ונאמנה וקדושה ויראי שמים, אמן ואמן.

וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אותו

אשתו, והגיע לבן סורה ומורה, ולמרות נפילתו הוא מתעלה על עצמו ומשלים עם אשתו עד כדי כך שהוא ואשתו השנואה משתווים לקול אחד ולדעה אחת, ויותר מזה הם מסכימים להקריב את בנם למיתה בסקילה בגיל 13 שזה דבר קשה מאוד להורים. **ומדהים!!!** שההורים השונאים ישתו וישלימו עד כדי כך שגם לזה – להרוג את בנם, הם יסכימו ביחד!!! ואיך זה יכול לקרות???

אין זאת אלא רק אם אכן האבא חזר בתשובה אמיתית ותיקן מידותיו, וכך הצליח לתקן ולהתאחד עם אשתו ולסלק לגמרי את השנאה, שלא תחזור ותתעורר בעת משבר זה של הריגת הבן. **ולמרות** החזרה בתשובה העצומה של האבא, וסילוק השנאה, והתאחדות ההורים לקול אחד והתחזקות האם הגיונית, בכל זאת לא אומרים שבגלל זה ניתן לילד להמשיך לחיות בבית מתוקן זה, בטענה שבמשך הזמן גם הוא יתקן דרכו!!! אלא הורגים אותו!!!

כי יש דברים שאי אפשר לתקן לגמרי!!!! שילד שנוצר מעבירה אז שורשיו במרדנות וטומאה וחוצפה, ולכן גם בתשובת ההורים ותיקון הבית לא יזכה הבן לחנינה, אלא בפעם השנייה לאחר התראה ומלקות ימיתו אותו. **ולכן** הביאה התורה דוגמא של מחויב מיתת בית דין, וכדברי הגאון הנ"ל, שגם אם חזר בתשובה והשתנו עוונותיו לחטאים ולשגגות, זה לא עוזר לפטור ממשפט מוות, **כי לא כל דבר אפשר למחוק ולתקן כאילו לא היה.**

בן סורה ומורה איננו שומע

ונראה להוסיף לאור דבריו, שהגמרא דורשת שיהיה קולם שווה ממש למרות שזה מוזר ומגוחך ומצחיק לשמוע הורים שקולם שווה ממש, בכל זאת הבן שהתקלקל כל האשמה בו. **והוא לא יכול לטעון: התקלקלתי כי הייתי מסכן ודחוי בחברה, כי ההורים שלי היו מוזרים ומגוחכים, כי כל שאין אשמה מוסרית בהורים,** על הילד להשלים עם הקושי ואי הנעימות מחמת האהבה הטבעית שיש לו להורים כשהם לא אשמים במצבם השונה, ועל כל פנים היות ואין אשמה כלל במוסריות של ההורים לכן זכותם להורגו כי הידרדר מוסרית רח"ל.

ללמדנו שהגיע הזמן שנפסיק לזרוק בוך בהורינו או בגורמים אחרים ולהאשימם בנפילות שלנו, אלא ניקח אחריות על עצמינו, וברגע שנדע שהאשמה היא רק שלנו זה יקל עלינו להתעורר ולחזור בתשובה ולפתוח דף חדש, וזה נכון לכל תחומי החיים וכל שכן לחיי הנצח, לחיים של תורה ועבודת השם ויראת שמים ויראת חטא.

בן סורר ומורה – היה, או לא היה – ??

ומורה, וחלקם גם כמעט לא מציאותיים, כגון שיהיו ההורים עם אותו קול ואותו מראה וגובה. **או** בגלל שקשה למצוא הורים שיסכימו למסור את בנם הצעיר שרק עשה בר מצוה לסקילה בגלל בשר ויין, **אמנם** בכל זאת רבי יונתן

וכבר לבד תבקש למות במקום לחיות!!! לכן מוטב תמות זכאי מאשר תמות חייב - מתוך עבירות וגם מתוך אומללות גשמית.

וזה מזכיר לי את הסיפור על אותו גנב פושע ורוצח שלפני הוצאתו להורג בכלא בארה"ב, נשאל על ידי איש דת, האם יש משהו שהוא מתחרט בחייו והיה רוצה שזה לא היה קורה בחייו??

הגר"א שואל, למה אצל אדם שמשפטו ודינו במוות, נכתב "חטא" שעניינו שוגג?? **ועוד** שאל מדוע כתוב "יהיה" שזה לשון שמחה?? **וגם** קשה לעני"ד, מדוע דין תליה על עץ נאמר באיש שהיה בו משפט מוות, הרי קודם דובר על בן סורה ומורה שסקלו אותו על פי בית דין, ומדוע התורה עוברת לעניין חדש, לאדם שמגיע לו "משפט מוות"?? **ועל** שאלתו האחרונה אפשר לתרץ, שזה חלק מעבירה גוררת עבירה, והדגמה לנידון על שם סופו, שהבן סורה ומורה בסוף ירצח וימות ויתלה כרשע ולא ימות זכאי.

ותידע הגאון, שמדובר כאן באדם שחזר בתשובה לפני שמבצעים בו את משפט המוות, וכידוע בתשובה הזדונות נהפכים לשגגות, לכן כתוב כאן "חטא" כי האדם חזר בתשובה וכאמור. **אבל** התורה מחדשת לנו שזה לא עוזר לפטור אותו ממוות, אלא "והומת", ובכל זאת היות וחזר בתשובה יש לזה ערך וחשיבות לכן כתוב "יהיה" לשון שמחה, ו"איש" לשון חשיבות. **וקצת** יש להקשות על התירוץ הנפלא של הגאון, וכי למה התורה דווקא כאן מביאה את הדוגמא לעונש מוות לרוצח בעל תשובה, מה שלא מצאנו כן בכל התורה כולה דוגמא לעונש מוות של בעל תשובה??

ונראה לתרץ שבעצם זה דומה לפרשה הקודמת, פרשת "בן סורר ומורה", כי גם אביו של הבן סורה ומורה שנפל ולקח אשת יפת תואר, ועבירה גוררת עבירה הגיע לשנאת

מלך הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל טוען שהתנאי לבן סורה ומורה שיהיה להורים שלו - קול שווה, וזאת מסיבה פשוטה, כי אם דעת ההורים לא אחידה ודעותיהם סותרות וקולם בבית שונה בהוראות הפוכות, אז אין בנם נידון כבן סורר ומורה.

כי הם אשמים בהידרדרות בנם, כי שמע דעות הפוכות בין ההורים בבית, והאשמה לא רק עליו אלא גם על ההורים, וכביכול הם גררו את הילד למצבו הירוד והמסוכן!! **ולכן אין להם זכות להורגו.**

הגמרא בסנהדרין ע"א מביאה ברייתא שבן סורה ומורה לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב?? **עונה** הגמרא בכדי שתדרוש ותקבל שכר!!! **והסיבה** שהגמרא אמרה זאת, כי יש הרבה הגבלות שבלעדיהם אינו נעשה בן סורה

וזהר לבנו כי תצא

ואכן אבשלום היה בן סורה ומורה מהסוג של המלקות ולא של המיתה, כי אכן ברור שדוד לא היה שווה לאשתו!!!

ובמקביל לזה יש גם חייבי מיתות בית דין שלא קיבלו עונשם, כמו בזמן הזה שאין דנים דיני נפשות, או מי שהרג במזיד בלי התראה או בכלל בלי עדים או בעדים קרובים וכדומה, אכן לא הורגים אותו.

אבל הגמרא כתובות ל' אומרת שמהתחייב סקילה ובית דין לא הרגו אותו או בזמן הזה שאין בית דין, הרי שהוא נופל מהגג או חיה דורסתו, **ולכן** כשאבשלום מת הוא מת בידי שמים, כי הגיע לו עונש זה, רק כשהיה בן 13 בית הדין לא יכלו לבצע בו את המשפט כי חסרו התנאים לסקילה בב"ד.

וייתכן שכשגדל ומרד באביו, כבר הגיע לו משפט מוות גם בידי אדם כדין מורד במלכות, רק בכל זאת הוא מת בידי שמים על עצם היותו בן סורה ומורה.

ולכן היה דוד בוכה ומתפלל עליו להעלותו מהגיהנום, כי במיתה זו לא התכפרה לאבשלום המרידה באביו שעל זה התחייב מיתה בידי אדם מלבד מה שהיה בן סורה ומורה.

ובעצם בן סורר ומורה למלקות ולא למיתה, זה כמעט כל ילדי העולם!!!! כי היום לא חסרים בנים שאינם שומעים להורים ולמחנכים, עד כדי כך שכבר נדיר למצוא בנים ותלמידים הנכנעים ומקשיבים להוריהם ולרבים, וגם לא חסר זוללים וסובאים הדורשים והסוחטים את ההורים לחיות ברמה גבוהה בלי חשבון, ונכון שחסרים התנאים לסקילה, אבל האם התנאים למלקות חסרים??? וככה יגדלו הנערים ויהיו רשעים, וחלילה יתחייבו מיתה בידי שמים!!!

לכן בכדי למנוע מצב ביש שכזה, "דרוש וקבל שכר"!! עלינו לחנך את עצמנו וגם את המשפחה מילדות לאיפוק, ולחיות בצניעות!! ולא כל דבר שרוצים לוקחים וקונים, וגם לא חיים בשביל אחרים להרשים אותם ולנקר עיניים!! אלא עלינו להראות לילדים שגם ההורים כשרוצים וחושקים בכל זאת מוותרים ומתאפקים.

וגם עלינו לשקם בדחיפות את השלום בית שהילדים יראו אהבה ואחוה ושלוש ורעות, וככה לא יהיה את האומץ להתחצף, ולא יוכלו לנצל ולתמרן את המריבות בין ההורים לתאוות ליבם.

איננו שומע בקול אביו ובקול אמו

וקשה שא"כ מדוע כתוב "בקול אביו ובקול אמו", הרי ממילא הדברים חסומים מלהגיע ללב!! אז מה זה משנה מי מדבר!! וא"כ שיהיה כתוב "איננו שומע בקולנו"??? **ונראה** שאדרבה **התורה באה להמחיש**, שהבן אדם נחשב לבן סורר ומורה לפחות למלקות, זה כשהבן לא שומע לא לקול אביו שמדבר איתו בקשיחות, וגם לא מקשיב לקול אמו שמדברת יפה וברכות, אז תדע לך שפשוט הלב שלו אטום!!! כי הוא בן סורר ומורה שהמליך את היצר עליו.

האור החיים הקדוש, שואל מדוע כתוב "איננו", ולא כתוב "אינו שומע"? **ותירץ**, שילד כזה הוא בעצם כאדם שהמליך את היצר הרע עליו, שמרצון מתמסר ליצר ולכל תאוותיו, ולכן אדם כזה לא רק שאינו שומע לקול הוריו, אלא יותר גרוע מכך, כי הוא **במצב שלא מסוגל בכלל לשמוע בקול הוריו**. כי היצר העומד בפתחי הלב ברכות ס"א מסלק כל דיבור טוב שלא יכנס ללב של הנכנע לשלטונו, ולכן כתוב "איננו" שהוא גם לא מסוגל לשמוע!!!

ללמדנו, שפעמים רבות אפשר להציל ילד או בן אדם על ידי סגנון דיבור או חשיבה שונה, ואם לא עוזר יש לנסות עוד שיטה וסגנון, אבל אם הלב סתום שום סגנון לא יעזור, כי היצר חוסם הכל.

ובכל זאת ולמרות הכל, יהודים אל יאוש!!! כי לפעמים הדיבור לא נכנס ללב, אבל הוא צבור בפתח הלב, וביום מן הימים, אולי ביום כיפור!! או בעת התעוררות תשובה מיוחדת שבורא עולם ברחמי שולח לנו מידי פעם, בבת אחת כל הדיבורים שחיכו בחוץ בפתח הלב חודרים בבת אחת פנימה ללב, וכמה שיותר הצטבר ככה יותר נכנס ללב פנימה, והתשובה וההתחזקות מתעצמת ועולה ומתקיימת לאורך ימים, ואכן יש אימרה מפורסמת בשם הקאצקער, 'והיו הדברים האלה.. על לבבך', למה על הלב ולא בתוכו? אלא אם הלב סגור העמס מעליו, וברגע שהלב נפתח יפול הכל פנימה..

ואם כן, נוסף לנו "תירץ נוסף", שאדרבה התורה מדגישה לנו, שגם בבן שלנו אטום וחסום, עדיין תשקיעו בו בדיבור של האבא בסגנונו ושל האמא בסגנונה, למרות שזה נראה כברכה לבטלה, בכל זאת התורה אומרת תמשיכו!!! תשקיעו!!! יום יבוא והלב ייפתח והכל ייכנס פנימה!! שום דבר לא היה לחינם, רק תשקיעו מכל הלב בצורה שלא גורמת דחייה, ובעזרת השם תצילו את בנכם וגם את עצמכם.

ודעו לכם, שנכון לפעמים הלב שלו אטום לחלוטין, אבל את ההשקעה הוא רואה ואת האכפתיות של ההורים הוא רואה, נכון שכרגע הוא מזלזל במאמצים אבל בתוך תוכו או בזמן עתידי הוא יעריך את זה, ורק בגלל זה הוא יתחזק אמן ואמן!!!

על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור

שלנו על מואב זה כי לא נתנו לנו לחם ומים, הרי מואב ניסו להרוג אותנו!!! **ואת** זה לכאורה אפשר לתרץ שאולי זה

בפסוק זה התורה מבהירה לנו מדוע אסור לנו להתחתן עם עמון ומואב, **ופלא** עצום בדבר, וכי הבעיה שלנו והכעס

ואכן עיקר הפסול במואב היה שלא יצאו לקראת ישראל בלחם ומים ובחינם, ואצל עמון בכסף לפחות. **והסיבה** להבדל פשוט הוא, שדווקא בגלל שמותר היה לעם ישראל להציק ולשדוד ולבזוז את מואב ולא את עמון, על כן עוד לפני שעם ישראל בא ושדד את מואב, היה עליהם – על מואב לנסות להיות נחמדים לעם ישראל ולהציע להם בחינם לחם ומים.

ואם מואב היו עושים כן, קשה להניח שהיהודים היו כפויי טובה ובזוזים ושודדים אותם, כי כבר שייך הכרת הטוב על הנחמדות, ואילו מעמון שהיה אסור לשדוד אותם, הטענה עליהם שלפחות היו יוצאים לקראת ישראל בלחם ומים ואפילו בתשלום להיות נחמדים ובלי להפסיד, אבל גם זה הם לא עשו!!

ודווקא אצל בני לוט זה חמור מאוד שלא קיבלו את עם ישראל בהכנסת אורחים, כי במקום לחפור ולהתעמק בהיסטוריה ובכוח של משה רבינו שאין כוחו אלא בפיו שלכן נעמיד כוח כזה מולו את בלעם שכוחו בפיו.

במקום זה היה עליהם להתבונן טוב וחיובי על פי ההיסטוריה שלהם עם בני ישראל עד שורשי משפחתם, והיו מגלים דרך חיובית וטובה ונעימה לחיות נכון עם ישראל העוברים בגבולם, והוא בהכנסת אורחים וגמילות חסדים שהייתה מושרשת בכל משפחת אברהם אבינו ואחיינו לוט שהוא אבי משפחת עמון ומואב.

ובמקום לשכור ולהוציא כסף על בלעם לפעול ברע, היו משלמים לחכם אחר שהיה מראה להם כמה הכנסת אורחים חשובה ומקרבת, וכמה גנים טובים מאחדים יש בינם לישראל, עד כדי כך שבורא עולם הציל את אביהם לוט ברגע האחרון שלא יפסיד את המתנה הטובה המושרשת בו - מידת החסד.

שורשי החסד של מואב ועמון – אצל לוט ומשפחתו

סדום שהיות ולא עבר לילה, והוא לא ישן על זה, אז עדיין הגנים של מידת החסד הטבוע במשפחת אברהם אבינו השפיעו ולכן לוט עשה חסד עם האורחים.

והיות ומואב העדיפו לקלל, ואפילו לא חשבו להשתמש בכוח הטבוע בהם בגמילות חסדים, **זה הוכיח שהם אכן הצליחו לנתק מהשורש את הטבע הטוב** שהיה בהם. **ואחד** שהיה טוב והתקלקל, הוא יותר גרוע מאחד שמעולם לא היה טוב, כי אז החוסר של הטוב מתמלא ברע וברשעות ובאנטי ובנגד הגמור מהטוב שהיה בו.

והנה לכם דוגמא, כשהם החליטו להחטיא את עם ישראל, פתאום הם מחייכים לעם ישראל ומזמינים אותם לאכול בשר חינם ולשתות יין, ואומרים להם אנחנו משפחה ועוד מילים יפות, ממש ניצלו את היופי של הכנסת אורחים והשתמשו בו לרעה ולעבירה.

ועד כמה כואב הלב שהיהודים לא קלטו את הרמאות, כי אם מואב מכניסי אורחים נפלאים ומדהימים כל כך, איפה הם היו בהתחלה כשעם ישראל הגיע??? למה לא קידמו אותם מיד בלחם ומים??? למה חיכו כמה ימים???

ואכן אם עם ישראל היו קולטים את הצביעות הם לא היו מאמינים ונגררים וחוטאים, וממילא לא היו מתים 24 אלף. **ולכן** היות והם ממידה טובה שהייתה מושרשת בהם הם התנתקו והפכו אותה רק ככלי להרס ולחורבן עם ישראל מתוך רוע ורשעות, לכן התורה אוסרת ומצוה שלא נדרוש את שלומם ואת טובתם לעולם.

כלול במה שכתוב בהמשך הפסוק **"ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור"**.

ואם הוזכר הפשע ששכרו את בלעם לקלל ולא הצליחו, הרי הם פשעו בחומרה גדולה ועצומה מכל שהרי הם החטיאו את בני ישראל עם בנות מואב, **ומדוע** פשעם זה לא הוזכר כלל, ורק אצל עמלק הוזכר עניין זה שהחטיא את ישראל???

וגם מדוע הפשע שרצו לקלל את עם ישראל – שלכאורה כלול בזה ניסיון לרצוח ולהרוג את עם ישראל, לא נכתב ראשון כדבר עיקרי, וכי מה שלא קידמו בלחם ומים גרוע יותר מקללת בלעם???

ונעצם ליהודים היה מן, ומים היה להם מבארה של מרים, אז למה היה להם צורך לקדם את ישראל בלחם ומים, הרי זה מיותר לנו??

וגם כתוב ברש"י שמואב ואדום מכרו ואילו עמון גם לא הסכימו למכור, אז אם כך מה הטענה על מואב הרי הם כן הסכימו למכור, וכי בגלל שלקחו כסף???

ובכלל פלא שמואב מכרו, הרי רש"י כותב שהיהודים שדדו ובזזו אותם כי רק מלחמה אסור לנו לעשות עם מואב אבל להתגרות מותר, אז מה פתאום שמואב ימכרו בכסף לחם ומים, הרי גם ככה היהודים היו חוטפים בחינם???

ונראה לתרץ, שאכן מה שמואב החטיאו את עם ישראל כי פחדו מהם זה גרוע מאוד וחמור מאוד, אבל זה לא מראה שיש להם פגם פנימי ושורשי עד כדי כך שאין אפשרות חיבור בינם לבין עם ישראל גם כשיתגייירו. **כי** אם אכן זו הייתה סיבה לאיסור ביאתם בקהל ה', אם כן גם בנות מואב היו אסורות בקהל ה' כי הן אלו שהחטיאו את קהל ה', וממילא דוד המלך לא היה מאם הכשרה בקהל ה', אלא אכן לא זאת הסיבה לפסול אותם.

שהנה הסיפור של לוט ואנשי סדום, ממש לא מובן, איך יתכן שאנשי סדום הרשעים ששונאים חסד, שהם גם אלו שרצחו באכזריות את הבת של לוט רק בגלל שגילו שהיא גמלה חסד עם עני, ולכן ציפו אותה בדבש והדבורים עקצו אותה כשהיא צורחת מכאבים.

ולהפתעתנו דווקא הם לוקחים וממנים עליהם לשופט את לוט האבא של בעלת החסד, האחין של אברהם איש החסד המפורסם בכל העולם שגדל אצלו והתחנך אצלו כבן, וכי זה הגיוני?? הרי היה עליהם לקחת אדם אכזרי בן של שטן ושכל משפחתו מתחרים על שיאים של רשעות???

ובעצם מתברר שאכן גם לוט עצמו הוא בעל חסד עצום, שבאותו יום שנהיה שופט עליהם בסדום הוא מוסר נפש להכניס אורחים, אז באמת לא מובן מה ראו אנשי סדום לשטות זו???

ובבחרותי דרשתי בשבע ברכות ועניתי על כך תשובה, **והאדמו"ר מסדיגורא זצ"ל** שהיה באירוע נהנה, וחקק ברוב הנאתו מהתשובה ב"ה, שבעצם אנשי סדום פשוט רחמו על לוט, מסכן הבן אדם עזב את אברהם, רוצה להתקלקל לכן בא לסדום, אבל לא הולך לו!! **אמרו**, כנראה גמילות חסדים זה בגנטיקה שלו ושל משפחתו - של משפחת אברהם אבינו, לכן הביאו אותו להיות שופט בסדום, שכך שיש לו מעמד וכבוד, כמו שאומרים **"תן לו כיסא בשלטון והכל יסתדר - בטוח הוא ישתנה לרעה"**.

ואכן תכנית זו הייתה אמורה לפעול כי **הכבוד הורס הכל** גם את התכונות הטבועות לנו בגנים, המזל הרע של אנשי

וזהר לבנו - כי תצא

ונלמד מזה שחלילה לנו להזניח את הטוב שיש בנו, כי אם נזניח אזי במקום הטוב החוסר יתמלא ברוע!!! אלא עלינו להתחזק לטפח ולהגדיל את הטוב שבנו, וכן את הקדושה שבנו נטפח ונעלה, כי אם נזניח חלילה, תחתיו תגיע טומאה חמורה חס ושלום, וכמאמר חז"ל "מרעיבו שבע ומשביעו רעב", לכן חזק ואמץ אמן.

וגם לעולם נחשוב ישר ולעומק, ולא להתפעל מחיוכי היצר הרע, אלא אשרי אדם מפחד תמיד, תבדוק תמיד מה מסתתר מאחורי החיוך, האם מתיקות או ארס קטלני!!! ותמיד כדאי להתייעץ עם רבך או ידיד אמת ירא שמים למען תצליח אמן.

תמנע ילדה את עמלק

ואולי, רבקה רצתה שליעקב יהיו 12 שבטי קה שיהיו ליעקב רק צדיקים מושלמים בלי יוצא דופן, ואם הייתה עוד שפחה זה היה פוגם, **אבל**, אחרי הכל גם בשבטים הקדושים הייתה מחלוקת ש 10 בנים היו נגד בן 1, ובסוף הבן האחד היה מעל כולם, אבל למרות זאת בסוף כולם חיו ביחד ובאהבה ואחוה.

ויתכן שכל זה יכל להיות באדם שהיה חלק מתוך ה 12 שבטים, אבל מהבן של תמנע שלא היה משתייך לשבטים בו היה המחלוקת נגמרת באופן שלילי ורע??? **ובכל** זאת מזאת שרצתה להתקרב ולא קיבלו אותה מכל הסיבות הטובות שבעולם, יצא ממנה עמלק, שהחטיא והציק ומציק לישראל. **וכמו** שמפרשים לגבי השבת אבידה, **ש"לא תוכל להתעלם"** מנפש אבודה, ולפעמים עליך לקיים **"והבאתה אל תוך ביתך"**.

ומדהים הסיפור של רב יוחנן וריש לקיש שרב יוחנן הבטיח את אחותו המושלמת לריש לקיש שהיה ראש השודדים אם יחזור בתשובה!! **האם** היום יש צדיק שעושה כדבר הזה??? מי יתן את בתו המושלמת לאחד שרק קיבל עליו עול תורה ומצוות? **וחלילה** לנו אם רב יוחנן היה אומר לריש לקיש, תלמד כמה שנים ואז נבדוק ונראה ואולי ונשתדל, אם לא בצעקות או החוצפה שבכלל חשב על הרעיון!!! כי אז לא היה לנו את ריש לקיש!!! וכמה היה חסר לנו בגמרא!!! עד כדי כך שאפילו רב יוחנן איבד דעתו מצער על שהפסיד את ריש לקיש!!!

ללמדנו כמה עלינו להיזהר לא לרחק אף יהודי שרוצה להתקרב, כי אם על גויה שרצתה להתקרב וריחוקה יצא נזק עצום לעם ישראל, כל שכן לרחק יהודי מה גודל האשמה והנזק שעלול להיווצר מזה!!!

וכל שכן לא לגרום להחטיא יהודי שככה בגללנו הוא חטא והתרחק, איך נוכל לפתוח מחזור בימים נוראים ולבקש סליחה מבואר עולם??? איך?? הרי הפלנו בידיים את בניו היקרים??? איזה אבא יסלח לאדם שהחטיא ודרדר את בניו לתרבות רעה??? איזה אבא ירצה בכלל להסתכל ולא להקיא על אדם שכזה??? פשוט פחד פחדים!!!

ואם רחמנא ליצלן חטאת בחטא נורא ואיום זה, עליך החובה לעשות תשובת המשקל, ולמסור נפש לתקן על ידי שתחזק יהודים שיתחזקו ביראת שמים ויחזרו בתשובה שלימה, כי כמו שלחילול ה' אין כפרה בעולם הזה בכל זאת קידוש ה' מכפר על חילול ה', אולי גם קלקול יהודים מתקנים רק על ידי תיקון וחיזוק יהודים, והלוואי וזה נכון!!! כי בלי זה איך יתוקן עון חמור זה???? איך???

זכור את מרים - שדיברה לשון הרע באחיה וקיבלה צרעת

וכל המהלך הזה של פרסום חטאה ברבים עד עצם היום הזה, היה שווה למרים עצמה, וכפי דברי הרמב"ן, כי מכוחה נלמד להישמר מלשון הרע.

וחשוב לציין, שפרסום חטאה בהתחלה, בכך שכל עם ישראל המתינו לה שבוע, היה זה רק לאחר שנודע לה על חומרת חטאה ולאחר שחזרה בתשובה, לכן זה פחות בזיון למרים, ולכן מרים הייתה שמחה להראות לכל העם, הנה לכם חזרתי בתשובה לאחר שנודע לי חומרת החטא, ולמרות שהתכוונתי לדבר לשון הרע לתועלת, וגם זכיתי לתפילה מיוחדת של משה רבינו, **בכל** זאת כל זה לא הספיק למחוק את העונש.

כי "לשון הרע" הוא עבירה חמורה מאוד מאוד!!!! ולכן העונש חייב לבוא למרות התשובה!!! וע"ע מה שכתבתי ע"ז בארוכה בפרשת בהעלותך.

כתוב ברש"י בראשית ל"ו י"ב מהגמרא סנהדרין צ"ט שתמנע מאוד רצתה להתחתן עם משפחת האבות, היא ביקשה מאברהם ויצחק ויעקב וסירבו לה, והיא התעקשה בכל זאת להיות קשורה למשפחת האבות לכן היא הלכה ונהייתה פילגש לאליפז, כך היא דבקה בצאצאיו של אברהם ויצחק. **ומסיפה** הגמרא שהיות ודחו אותה וריחקו אותה, לכן יצא ממנה עמלק שנלחם בישראל.

ונשאלת השאלה שרבים מהמפרשים דנו בה, למה אכן האבות הקדושים לא התחתנו איתה?? **ובעצם** על אברהם לכאורה זו לא קושיא, כי אברהם ראה איך בן הגר מנסה להרוג ולקלקל את יצחק, לכן לא הוסיף עוד בעיות לבית שלא יהיה עוד אחד שישכן את יצחק, (ומה שבכל זאת אברהם החזיר את הגר היה זה כשיצחק כבר גדל, וגם יתכן שהרגיש מחויבות להגר שגרשה). **ועל** יצחק גם כן לכאורה אין שאלה, כי הוא מתחילה התחתן רק עם אחת, וכבר היו לו בעיות קשות מבן אחד שנולד גם מאותה אשה, שרצה להרוג את יעקב הבן הצדיק וממשיך הדרך.

רק על יעקב אבינו השאלה, הרי הוא התחתן עם 2 נשים 21 שפחות, למה לא הוסיף עוד אחת שכל כך התעקשה להתקרב??? **וגם** אם חשש שמתמנע יצא ילד רשע, בכל זאת הוא אמור להתבטל ב 12 צדיקים, שאז או שיתקנו אותו או שלכל הפחות לא יהיה לו כוח רע להזיק להם!! **ואכן** ראיתי שמביאים בשם **היערות דבש** שכתב בשם מהר"ש **אלקב"ץ** שרבקה לא הסכימה ליעקב.

ללמדנו כמה עלינו להיזהר לא לרחק אף יהודי שרוצה להתקרב, כי אם על גויה שרצתה להתקרב וריחוקה יצא נזק עצום לעם ישראל, כל שכן לרחק יהודי מה גודל האשמה והנזק שעלול להיווצר מזה!!!

וכל שכן לא לגרום להחטיא יהודי שככה בגללנו הוא חטא והתרחק, איך נוכל לפתוח מחזור בימים נוראים ולבקש סליחה מבואר עולם??? איך?? הרי הפלנו בידיים את בניו היקרים??? איזה אבא יסלח לאדם שהחטיא ודרדר את בניו לתרבות רעה??? איזה אבא ירצה בכלל להסתכל ולא להקיא על אדם שכזה??? פשוט פחד פחדים!!!

ואם רחמנא ליצלן חטאת בחטא נורא ואיום זה, עליך החובה לעשות תשובת המשקל, ולמסור נפש לתקן על ידי שתחזק יהודים שיתחזקו ביראת שמים ויחזרו בתשובה שלימה, כי כמו שלחילול ה' אין כפרה בעולם הזה בכל זאת קידוש ה' מכפר על חילול ה', אולי גם קלקול יהודים מתקנים רק על ידי תיקון וחיזוק יהודים, והלוואי וזה נכון!!! כי בלי זה איך יתוקן עון חמור זה???? איך???

שואלים המפרשים וכי מה עם הלשון הרע עליה??? הרי אלפי שנים מזכירים את חטאה שעשתה בצנעה, והרי לא מזכירים חטאים ראשונים של בעל תשובה, וגם לא חטאים של נפטר שחזר בתשובה, ועוד יש סיבות רבות לכאורה להסתיר את חטאה!! **ובפרט שכבר נענשה והתכפר לה???**

אלא יתכן שהטעם הוא, שהיות וכשהיא דיברה לשון הרע היה **חילול ה'**, ובפרט שכל העם המתין לה שבוע שלם, וזה בלט מאוד מאוד, שעם שלם אמרו שממתינים שבוע שלם רק בגלל שממתינים למרים שחלתה בצרעת, ובפשטות כולם הבינו שנענשה כי דיברה לשון הרע, איזה חילול ה'!!!

לכן על חילול השם צריך לתקן רק בקידוש השם, אז היא עד היום מקדשת שם שמים שהספר של החפץ חיים מתבסס בעיקר מאוד על הזכור של מרים.

וטהר לבנו - כי תצא

לכן נלמד עד כמה חמור עון "לשון הרע", בפרט שמירת הפה מרבה אהבת ישראל, וכשיש אהבת ישראל בינינו זה מרבה אהבת בורא עולם אותנו, כמו שמצאנו בדורו של אחאב שלמרות שהם היו עובדי עבודה זרה הם היו מנצחים במלחמות רק בגלל שלא היו מדברים לשון הרע, וכשהקדוש ברוך הוא אוהב אותנו מאוד הוא דואג ונותן לנו הרהורי תשובה, ונותן לנו כוח ויראת שמים שיהיה לנו כוח להמשיך את ברית הלשון וגם לשמור על ברית קודש ושמירת העיניים אמן ואמן.

וגם נזכור וכאמור, שחילול ה' חייבים לתקן על ידי קידוש ה', ולכן עכשיו שאנחנו ניצבים בחודש אלול אסור לנו להירדם!!! וכמו שאומרים "בן אדם מה לך נרדם"!!! קום!!! קום כבר!!! וכי מה אתה מחכה שיקרה לך ח"ו בכדי שתתעורר!!! קפץ תיכף ומיד למלחמה ביצר, וכי תצא למלחמה ונתנו ה' בידך אמן ואמן!!!

אתה עייף ויגע ולא ירא אלוקים

והם פשוט חיו תמיד בלחץ ובשקר!! בחוסר ביטחון בבורא עולם וגם בחוסר בביטחון עצמי בכוחות הנפש שלהם עצמם, כי עליהם לדעת שיש כלל **שבחתונה שמח ושכח מהחובות**, ואת הדאגה תשאיר לאחר השמחה.

וכן בקריעת ים סוף בשיא הנס הגדול תשמחו ותתפעלו מגדלות בורא עולם ותמשיכו להצביע **זה קלי**, למה ראשכם ברח הצידה - לפחדים??? אין זאת אלא כי הם באמת חסרי ביטחון בבורא עולם, ולכן הם לא יכלו לשמוח וליהנות ולהתחזק מהנס.

ועל החלשים בביטחון, על אנשים כאלו השתלט עמלק, כי הם חסרי עמוד שדרה, שלא נהנו ולא התחזקו מהנס, ולכן קרסו בפני עמלק רח"ל, כי הם היו תשושים מפחדים מיותרים, ולא היה רגע אחד של שמחה ושל חיזוק מתוך אהבת השם, וכשחסר שמחה של קדושה זה עלול להתמלאות בשמחה של עבירה רח"ל.

זה מזכיר לי סיפור על **רבי חיים שמואלביץ זצ"ל**, שלמד בחדרו במלחמה כשעפו פגזים בירושלים, ובני ביתו התחננו לפניו לרדת למקלט, אבל הוא בביטחון אמר אני לומד תורה והיא מגינה!! אבל כאשר בנינים ליד נפגעו, אזי בלי שירצה הרימו אותו בכוח והורידו אותו למקלט.

ומיד כשפינו אותו מהחדר, נפל פגז שפיץ את החדר בו למד!!! הם באו לרב ואמרו לו הנה הרב רואה צדקנו שהוצאנו אותך בכוח, הנה הצלנו אותך ממות!!!! **צעק** עליהם רבי חיים ואמר להם, אתם מזיקים!! שברתם לי את הבית!! כי אם לא הייתם לוקחים אותי מהחדר והייתי ממשיך ללמוד תורה, שום פגז לא היה נופל שם.

זהו ביטחון אמיתי של כוח התורה, לא גאווה אלא אמונה וביטחון, זכותו יגן עלינו אמן.

*תמחה את זכר עמלק מתחת השמים

בכדי שיתקיים מחיית עמלק המושלם בביאת המשיח שאז כסאו של הקב"ה יהיה שלם.

ולפי זה תמוה, איך ציווה שמואל לשאול למחות את זכר עמלק הרי אם אכן שאול היה מקיים מצוות שמואל בשלימות והיה הורג את אגג ואת הצאן אם כן לא היה המשך למצוות מחיית עמלק???

ואולי שמואל הנביא כאב לו שחלק מעם ישראל ביקשו מלך שלא כשורה, לא מחמת מצוות ה' שימנו מלך בביאתם לארץ ישראל, אלא ביקשו מלך כי רצו להידמות לגויים, ויש בזה גם פגיעה במלכות שמים כביכול אמרו רצוננו במלך בשר ודם ולא במלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ואכן כדברים הללו טען שמואל לעם שהם חוטאו בבקשם מלך.

אבל היות וה' ציווהו בכל זאת לתת להם מלך, לכן שמואל ניסה לנצל מצב זה לקיים מצוות מחיית עמלק בשלימות שאולי על ידי זה יזכו לביאת המשיח תכף ומיד, ועם ישראל לא יחטאו חלילה עם מלכם, אלא אדרבא זה יהיה חלק מושלם מקיום הג' מצוות שהתחייבו בכניסתם לארץ.

כתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל, שעמלק קירר את אלו שהיו עייפים מגלות ושעבוד מצרים ושפחדו בים סוף מהגלים של הים. **ונתבונן** בעוצמת דבריו, שהרי כחצי שנה היה להם חופש משעבוד מצרים, ואדרבה הם נהנו לראות את המצרים סובלים מהמכות, וכשיצאו – הם יצאו ביד רמה, מתוך עוצמה ולא בריחה מתוך לחץ ופחד, אז על איזה עייפות מדברים כאן???

ואולי הם היו עייפים בגלל המרדף של פרעה אחריהם **ליס סוף**, אבל גם זה עדיין לא מובן, שהרי סוף סוף הם ראו את ישועת השם, וראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, אז למה יש בהם עייפות??? וגם למה הם חששו מהגלים, הרי עליהם לרקוד ולשיר מעוצמת הנס?? כי אם ה' רצה להרוג אותם אז לא היה קורע להם את הים.

ונראה לתרץ, שאכן ראינו ברש"י שעם ישראל לא נרגע עד שראו את מצרים מת על שפת הים, כי היו חלק מעם ישראל חלשים באמונה, וכשהיו בתוך הים וראו ניסים, למרות שאמרו "**זה קלי ואנוהו**", בכל זאת בליבם היה חידק שניקר אולי כולם צדיקים ורק אני לא, ואולי כרגע אני לא צדיק, ואולי עוד רגע אני אחטא ובורא עולם יטביע אותי, ואותו אדם לא חשב שזה בגלל שהוא חלש בביטחון בבורא עולם.

אלא הוא יטען אדרבה אני צדיק שמפחד תמיד מעבירות!! והם האנשים שפחדו במצרים שמא גם הם יסבלו מהמכות כמו המצרים, וגם שמא אחרי המכות הם שוב ישתעבדו לפרעה, וגם חששו מהגלים שיטביעו אותם, וכך הם התעייפו מפחדם התמידי והמיותר.

יש מחלוקת גדולה בין הראשונים בהקשר למצוות מחיית עמלק, לרוב הראשונים מצוות זו קיימת גם קודם ביאת המשיח. **והראיה** לכך משמואל שציווה את שאול למחות את עמלק, **וכן** דוד שציווה את יואב להרוג את אדום שמפסטות לשון הגמרא ב"ב כ' הם היו עמלקים שלכן דוד כעס למה יואב הרג רק את הזכרים ולא הרג ומחה את זכרו של עמלק שכולל בזה כל נפש בין זכר ובין נקבה.

אומנם יש עדיין קצת פלא בעניין, שהרי מצוות מחיית עמלק היא מדור דור עד ביאת המשיח, וכפי שכתב רש"י שנשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהי' השם שלם והכסא שלם.

וכן מצאנו ברש"י שמות פרק יז פסוק יג "**ויחלש יהושע**" - (תנחומא) חתך ראשי גבוריו ולא השאיר אלא חלשים שבהם ולא הרגם כולם, מכאן אנו למדים שעשו ע"פ הדבור של שכינה.

ומתוך זה נראה שבורא עולם רצה שיעשו מחיית עמלק אבל לא באופן מוחלט אלא שישארו עמלק לדורות הבאים

וטהר לבנו - כי תצא

וכפי שמשו ויהושע שלוחו לא עשו כן במלחמת עמלק הראשונה למרות שהיה בכוחם לעשות כן שהרי הם הרגו את כל הגיבורים ובכוונה השאירו רק את החלשים???

ונראה לתרץ בפשיטות, שאכן אין ראייה כלל מכך שבזרע עולם לא רצה שמשו ויהושע ימחו לגמרי את זכר עמלק, כי זה היה לפני מתן תורה, וביאת המשיח לפני מתן תורה זה דבר שלא אפשרי לכאורה בעליל, כי כל התענוג של ביאת המשיח זה **"כי אם לשמוע את דברי ה'"** ולהתענג על ה' בשמוע תורה מפי הקב"ה.

אבל שמואל ודוד המלך היו לאחר מתן תורה, ולכן הם סברו שמתאים לקרב את ביאת המשיח ותיקון העולם המושלם על ידי מחיית כל זכר עמלק באופן מושלם.

ללמדנו, שמחייית הרוע שבעולם בשלימות זה בא על ידי התורה הקדושה, ולכן כל החפץ למחות את העמלק שבקרבו המקררו כל עת מדברים שבקדושה ומושכו להנאות עולם הזה ולטומאה חמורה.

ובכדי לנצח את העמלק הרע הזה ולמחותו חייבים להיעזר בכוח התורה הקדושה, שהיא נותנת עוז ותעצומות לעם, היא נותנת שובע של קדושה המספק את צורכי האדם ורבעונו וכך הוא יכול בנקל לנצח את היצר הרע בעזרת ה', וכמובן תפילות בכוונה ובדבקות ביחד עם לימוד התורה וספרי מוסר יעשו את השינוי הרצוי להגיע למדרגות גבוהות בקדושה אמנם ואמנו.

מצוות מחיית עמלק - ע"פ דעת בעל התרומות - המשך

אומנם לדעת הראשונים החולקים שלדעתם שמואל ציווה משאול למחות את כל זרע עמלק מכל העולם כולו, ובכל זאת נשארו הרבה עמלקים, כי רש"י כתב בספר שמואל א' טו' ג' שמה שנצטווה שאול להכות בעמלק גם משור ועד שה מגמל ועד חמור, זה בגלל שהעמלקים היו מכשפים והפכו עצמם לבהמות הללו, ולכן היות ושאול השאיר בהמות לכן נשארו הרבה עמלקים.

בכל אופן, לא מובן לפי הדעת של התרומה, מדוע בגלל ששאול השאיר את אגג ובהמות לכן יצא מזה המן, הרי גם אם שאול היה הורג את אגג ואת כל הבהמות עדיין נשארו עמלקים בעולם, ומהם גם יכול לצאת רשע כמו המן?? וגם מה היה חשוב לשמואל להרוג את כל העמלקים שגרים דווקא בארץ ישראל, ולהרוג אפילו את הבהמות, הרי גם ככה נשארים עמלקים בעולם??

אלא, נראה שהעמלקים שגרים דווקא בארץ ישראל ליד היהודים הם עמלקים הכי רשעים והכי מסוכנים לעם ישראל, כי הם טומאה שנדבקת דווקא לקדושה, וזה הכי רע שבעולם, ולכן יש צורך את הטומאה המסוכנת ביותר למחוק מיידי ולגמרי, ואכן דווקא מטמאה רעה שכזאת יצא המן הרשע שנדבק למרדכי היהודי ונמכר לו לעבד, והוא היה צורך הגדול ביותר לעם היהודים.

ללמדנו, שסכנה גדולה היא ביותר להיות ליד טומאה, ודווקא טומאה שנמצא ליד קדושה זה הכי מסוכן, ולכן נברח מכל טומאה בפרט בזמן התפילה ולימוד ובזמן שעושים מצוה, כי אז הטומאה הנדבקת היא מסוכנת ביותר.

ועלו מושעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה

ולכך נראה לתרץ כמו שראיתי כתוב במלבי"ם על הפסוק ישעיה סג' א' **"מי זה בא מאדום"** - מצייר פה כי תחלה יבא אל אדום בדברים רכים, וימשיל את ה' שהולך בבגדים נקיים וזכים, ואחר שלא ישמעו בטוב אז ילבש נקם להלחם עמם - אדום לבושו, ואולי כוונה, שעשוי - אדום יטענו שרק את עמלק צריך למחוק ולא את אדום, כי מצאנו אפילו צדיקים שיצאו להם בני רשעים, כמו שיצא עשו מיצחק.

ואולי מטעם זה ניסה גם דוד המלך להכרית כל זכר עמלק, כי כשם שהכין את היסודות לבניין בית המקדש כך חפץ דוד להכין את היסודות לביאת המשיח תכף, והיות ויואב לא הרג רק את הזכרים ולא חשב להרוג גם את הנקבות לכן נכשל ונמלטו 400 עמלקים שיואב לא הצליח להורגם.

ולפי זה צריך עיון שמדוע יהושע לא נצטווה להרוג גם את החלשים של עמלק, הרי אם היה הורג את כל עמלק אולי היו זוכים לביאת המשיח תכף ומיד??

ואם בורא עולם לא הסכים לכך כפי שכתב רש"י כן במפורש שעל פי הדיבור עשה כן, אם כן מדוע שמואל ודוד לא סברו ללמוד מזה שלא למחות לגמרי את זכר עמלק באופן מושלם אלא לשייר מעמלק לביאת המשיח?? ולא שיגרמו על ידי מחיית עמלק באופן מושלם את ביאת המשיח תכף ומיד.

ללמדנו, שמחייית הרוע שבעולם בשלימות זה בא על ידי התורה הקדושה, ולכן כל החפץ למחות את העמלק שבקרבו המקררו כל עת מדברים שבקדושה ומושכו להנאות עולם הזה ולטומאה חמורה.

ובכדי לנצח את העמלק הרע הזה ולמחותו חייבים להיעזר בכוח התורה הקדושה, שהיא נותנת עוז ותעצומות לעם, היא נותנת שובע של קדושה המספק את צורכי האדם ורבעונו וכך הוא יכול בנקל לנצח את היצר הרע בעזרת ה', וכמובן תפילות בכוונה ובדבקות ביחד עם לימוד התורה וספרי מוסר יעשו את השינוי הרצוי להגיע למדרגות גבוהות בקדושה אמנם ואמנו.

בהגהות מימוניות הל' מלכים פ"ה ה"ה מביא שיטת בעל התרומה שלדעתו מצוה זו של מחיית עמלק אינה נוהגת עד ימות המשיח לאחר כיבוש הארץ - וזה כמשמעות הפסוק **"והיה בהניח לך ה' אלוך מכל אויבך מסביב - תמחה את זכר עמלק"**, וכן כתב בספר **"קריית ספר"**.

והנה הרדב"ז הקשה על זה שאם כן מדוע שמואל ציווה את שאול להרוג את זרע עמלק??

ונעצם קשה שגם דוד שלח את יואב להרוג את אדום ובגמרא ב"ב נא' משמע בפשטות שהם היו עמלקים שלכן כעס מאוד דוד מדוע יואב הרג רק את הזכרים ולא את הנקבות??

וראיתי שרבי כהניאל אורבך מפוניבז שכתב ששמואל ציווה להרוג רק את עמלק שגרים בארץ ישראל ולא את כל זרע עמלק, כי למחות את כל זרע עמלק מכל הארצות זה ציווי לעתיד לבוא - לימות המשיח.

והביא ראייה לדבר, שהרי שנתיים אחרי ששאול הרג את כל אגג ורק שייר את אגג ובהמות, כבר היו עמלקים שיואב הרג בהם בשליחות דוד, ומתוכם נמלטו 400 איש, ואיך יתכן שנשארו כל כך הרבה עמלקים הלוא הרגם שאול?? אלא על כורחך אלו שנשארו היו עמלק משאר הארצות שאותם לא הרג שאול כי לא נצטווה עליהם.

ללמדנו, שסכנה גדולה היא ביותר להיות ליד טומאה, ודווקא טומאה שנמצא ליד קדושה זה הכי מסוכן, ולכן נברח מכל טומאה בפרט בזמן התפילה ולימוד ובזמן שעושים מצוה, כי אז הטומאה הנדבקת היא מסוכנת ביותר.

כתב רש"י על פסוק הזה בעובדיה א' נא' - לימדך שאין מלכותו שלימה עד שיפרע מעמלק: ולכאורה קשה, שהרי עשו ואדום זה לא עמלקים, רק חלק מזרע עשו - אדום הם עמלקים, כמו שכתב הרמב"ם במורה נבוכים ח"ג נ' - שה' ציווה למחות **"זרע עמלק" לבד**, אך לא את שאר זרע עשו, ולכן פירט הכתוב משפחותיהם לידע מי לא מזרע עמלק, ואם כן מדוע רש"י מקשר את עשו לעמלק שמשמע שצריך למחות גם את עשו ורק כך יהיה המלוכה לה'??

וטהר לבנו - כי תצא

ניפגש, וכמו שכתב רש"י שבעת הגאולה יעקב יבוא לשפוט את עשיו על כל הרשע שיצא מעשו כל הדורות, וזה מחיית זכר עמלק מושלם מחיית כל הרע מהשורש,

ולכן להקב"ה מוכיח להם זה שקר, שעמלק יצא רשע זה דווקא בגלל עשו – אדם שבגלל שהציק ליעקב אבינו מאוד מזה יצא כל הרשעות, ולכן יעקב כשנפרד מעשו אמר לו עוד

וזה מלמדנו שחייב למחוק את הרוע שיש לנו מהשורש ולא רק מלמעלה, ורק כך נצליח להמליך עלינו את בורא עולם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

***וַנִּגְשֶׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְקֵנִים וְחִלְצָה נַעֲלֹ מֵעַל רִגְלֹ וַיִּרְקֶה בְּפָנָיו** – מה נחשב לנעל ביום כיפור

מעץ שבפשוטות אין דרך בני אדם לנעול אותם כל ימות השנה?? אומנם אם המקור הוא מקב עץ של קיטע א"כ כך הוא רגילותו.

ולכאורה יש שלוש שיטות ראשונים באיסור נעילת סנדל, א. שיטת בעל המאור יומא בדפי הרי"ף שכל דבר המגן דינו כמנעל ואסור, וכדעתו משמע בלשון הרמב"ם הל' שביית עשור ג' ז' שכתב: וכורך אדם בגד על רגליו ויוצא בו שהרי קושי הארץ מגיע לרגליו ומרגיש שהוא יחף, ב. שיטת רש"י שבת ס' ותוס' יומא עה' דמנעל של עץ נחשב מנעל כיון שהוא מגן אבל שאר דברים לא איכפת לנו שיש להם שם מנעל, אלא מה שקובע בהם אחד הוא, והוא: שמנעל העשוי עור או מחופה עור אסור. ג. דעת הר"ן ורמב"ן והשו"ע הנזכר פסקו כשיטת הרי"ף דכל שאין בו עור (אפילו מעץ) מותר לנועלו אע"פ שהוא מגן על רגליו.

ושורש מחלקותם הוא עפ"י הגמרא יומא עה ב ששאלו שם מהו לצאת בסנדל של שעם ומין גומא ביום הכיפורים, והגמרא מציינת שהרבה אמוראים נעלו ביום כיפור נעליים כאלו, ומקשה הגמרא שכתוב שגם לדעת רבי יוסי המתיר בשבת בכל זאת מודה לרבי מאיר שאסור לקיטע לצאת בקב עץ שלו ביום כיפורים? ולכן פירש הבעל המאור דלמסקנת הגמרא כל שהוא מגן אסור לצאת בו ביוכ"פ, ואילו רש"י סובר שדווקא קב הקיטע העשוי מעץ אסור ביוכ"פ כי הוא מגן טוב יותר ממנעל של שעם ולכן אסור רק בשל עץ, והרמב"ן מפרש בדעת הרי"ף דאפילו של עץ אינו מנעל, ומוכיח זאת מהגמרא יבמות קב ק' שחכמים שהלכה כמותם סוברים דמנעל של עץ פסול לחליצה כיון שאינו מנעל, ורק נעל מעור נחשב מנעל הן לחליצה והן לאיסור נעילת הסנדל ביום כיפור.

והנה יש להקשות מסברה למה יש מתירים ביום כיפור נעל שאינה עשויה מעור, הלוא כתוב "וענייתם את נפשתיכם"? והלוא חמשה עינויים נצטוו ביום כיפור, וכדברי הגמרא שדבר זה נרמז מכך שנכתב 5 פעמים "עינויו" במצוות יום כיפור, ואם כן אם נועל נעל גומי נוחה אין כאן עינויו של נעילת הסנדל??

ואם נתרץ כהשואל ומשיב וכהרחבת הגרשז"א שנאסר רק נעילת נעל מעור כי בכך מתבטא שאינו שולט על החיות כי הוא כמלאך, מה כאן העינויו?? ואם נתרץ שהעינוי הוא שהוא מתנתק ממהות אדם רגיל, יתכן שאכן יש בזה עניין של עינוי, ובפרט שיתכן ויש כאן 2 בחינות הפוכות, שמצד אחד הוא מתעלה כמלאך וכאמור, ומצד שני מחמת חטאיו הוא מייסר עצמו שהוא כביכול לא מעל דרגת הבהמה בגלל חטאיו, וכמו כן מניעת האוכל והשתיה מצד אחד זה להידמות למלאכים ומצד שני לייסר את הגוף על חטאיו ע"י מירוק הגוף מאכילה ושתיה.

אומנם קשה מאוד העניין, מאחר שלמדתי מנחת חינוך שמביא את השאגת אריה סימן ע' שביום כיפור גם אכילה שלא כדרך אכילה כגון אכל בשר חי, חייב כרת על אכילתו, למרות שבכל התורה כולה זה לא נחשב לאכילה, כי איסור אכילה ביום כיפור לא נכתב בו "לא תאכל" אלא "לא תעונה", ולכן האיסור כולל עוד יותר מאכילה רגילה, ואם כן שוב יש להקשות מדוע נצמצם את איסור נעילת הסנדל רק לנעל עור בלבד ולא נרחיבו לאסור כל נעל נוחה, שהרי

השואל ומשיב בספרו "דברי שאול" כי תצא מהדורא חמישה שואל מה ענין חליצת הנעל??

ומתרץ ע"פ ספר שערי שמים להשל"ה בשם הרש"ל, דהנה יש בעולמינו דומם צומח חי מדבר, וכל אחד מהם משועבד לאשר מלמעלה ממנו, הדומם משועבד להצומח והצומח להחי והחי למדבר – אדם, והאדם שולט בכל וכמ"ש "תמשילוהו בַּמַּעֲשֵׂי יְדֵיךָ כַּל שֶׁתֶּה תַּחַת רַגְלִי", ולכן כשנועל נעלים מברך "שעשה לי כל צרכי", כי הנעל העשויה מעור בהמה ממילא הכל תחת רגליו של האדם השולט על כולם.

והנה היבמה משועבדת להיבם ויוכל ליבם בעל כורחה, אבל כשאינו רוצה לייבם הוא מסיר אותה מהשעבוד ולכן חולצת נעלו בזה היא מרמזת שאינו שולט עליה יותר, או כפי שראיתי שמועה בשם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שהיבמה כביכול מוכיחה את היבם שהוא לא שולט כאדם בבריהא, שאם כן היה עליו לייבם ולהקים בית לאחיו כי מצוות יבום מצוותה שתעשה לשם שמים ולא לשם כוונות זרות, ולכן שולפת נעלו כי אינו ראוי לסמל זה שהוא שולט בבריהא ועדיף על בהמה וחיה.

ועל פי יסוד זה מבאר ענין הכתוב בקהלת "וזאת לפנים בישראל וגו' שלף איש נעלו" והיינו שבזה הסיר כח השליטה שבידו על החפץ ונותנו לחברו, ועפ"ז מבאר את הפסוק "מה יפו פעמיו בנעלים בת נדיב" ודרשו בתחילת חגיגה מה יפו פעמיו בנעלים בעת שעולין לרגל, והעניין הוא שמצוות עלייה לרגל מראה שעם ישראל שולטים על כל בני תבל ככתוב "ולא יחמוד איש את ארצו בעלותו לראות" וכמוזכר במדרש שמלאכים שומרים בתי ישראל, כמ"כ לכן אבל חולץ נעלים כי הוא בשפלות ולא במצב של שליטה, וכן בזה ביאר עניין "של נעלך" שנאמר למשה ויהושע עי"ש.

ולפי יסודו הביא הסבר נפלא למה ביום כיפור נאסרו בנעילת הסנדל כי אז אנחנו דומים למלאכי השרת בכך שאנחנו אסורים באכילה ושתיה וכל צרכי הגוף, ולמלאכי השרת אין להם שום צרכים גופניים וגם הם לא במערכת השליטה כפי שהאדם שולט על הבהמה והחיה וכאמור קודם, ולכן גם לבני האדם ביום הכיפורים כביכול אין להם שליטה ואין להם צורך לסמל שליטה על בעלי החיים ולכן לא לובשים ביום כיפור נעלי עור בהמה וחיה.

ולפי זה הוסיף הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שאכן כל האיסור ללבוש ביום כיפור זה רק נעלי עור בהמה, ואכן לכן לא מברכים ביום כיפור ובתשעה באב ברכת "שעשה לי כל צרכי", אבל נעלי גומי ובד למרות שהם נוחים להליכה מאוד יש מקור וסיבה מכאן להתירם. **והנה** בשו"ע אור"ח תרי"ד נפסק להלכה שהאיסור לנעול ביום הכיפורים אינו אלא מנעל העשויה עור או שהיא מחופה עור, אבל מנעל של עץ מותר.

והאם נדמה מנעל מעץ המותר לנעליים המצויים בזמננו העשויים גומי או חומר סנטטי וכדומה, או שנחלק שנעליים של זמננו כיון שרגילים לנעול אותם כל השנה דינם כמנעל ואסור ללכת בהם ביום הכיפורים בשונה מנעל

וטהר לבנו - כי תצא

שהאדם אינו נמדד ביום כיפור מעל לבהמות אלא להורות שהוא בדרגה של מלאכי השרת וכאמור.

ואכן יתכן שרש"י מסכים להלכה כדברי הרמב"ן שמותר כל נעל שהיא לא מעור ואפילו נעל של עץ מותר, כי לא פוסקים כהגמרא ביומא אלא כדעת רבים - חכמים בגמרא ביבמות, ואילו דעת המחמירים ואוסרים כל נעל נוחה, הם ידרשו "שבת שבתון" כדברי האבן עזרא שיש לענות את הגוף ואת הנפש,

ולפ"ז אפשר לתרץ קושית הלחם משנה על הרמב"ם שבחליצה חייב כולו עור, ואילו ביוכ"פ לדעת הרמב"ם אסור אפילו מקצת הנעל מעור? **ויתכן** שהתורה החמירה יותר ביוכ"פ וכדברי הלחם משנה, והטעם הוא כי הריבוי שבת שבתון בא להחמיר שנעשה עינוי לגוף ולנפש לכן מחמירים כל כך ביוכ"פ יותר מהגדת נעל כלפי חליצה, וגם אפשר שכל תערובת עור בנעל נאסרה מהטעם שהזכיר **השואל ומשיב** הנ"ל וכפי מה שהוספתי על דבריו שבעינוי יש להמחיש שמחמת עווננו ירדנו מדרגת אדם, ואין אנו ראויים לשלוט על בעלי החיים ולנעול את עורם.

עכ"פ בכדי להיות כמלאך עלינו להתכונן 40 יום בקדושה ותשובה ותפילה, עם עמל תורה וכך נכנס כראוי ליום כיפור אמן.

**שופטים - כי תצא - מלחמת עמלק

וזאת מלבד המושג שכל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, אולי אפשר להוסיף שניסיון היצר לאחר לימוד התורה הוא כפי שכתבתי בפרשת מסעי בפסוק **"ויסעו ממדבר סיני ויחנו בקברות התאוה"** שבסיום הלימוד יש לאדם 2 צדדים, שמצד א' בסיום הלימוד אפשר להתעלות מכוח טעם הלימוד שלמד קודם ולקבור את התאוות. וכפי שכתבתי רבות שעיי טעמו הנפלא של הלימוד או ע"י כל תענוג רוחני אפשר להתגבר על אש התאוה, וזאת מלבד קדושת התורה שמשפיעה גם אחרי הלימוד.

אבל מצד שני בזמן שסיים לימודו כדוגמת **"ויסעו ממדבר סיני"** - ששם קבלו תורה, נוצר חלל רוחני, שבו עלול האדם בעצת היצר למלאות את החלל בעבירות חמורות, כי אותו חלל דורש למלאותו בדחיפות בריגושים שליליים, בטענה שכרגע כבר מיצה את לימודו היומי ועליו כרגע להשתחרר מהלחץ הלימודי ומעמלו בתורה במשך שעות היום. **ואז** אדם כזה נופל בקלות בעבירות חמורות, ואז אדם זה נקבר בעצמו בתאוות - בקברות התאוה, כי אין גבול לשחרור שהיצר דורש מאדם זה.

אכן נכון הדבר שאדם לפעמים זקוק לשחרור, אבל אפשר להשתחרר בגבולות ובהיתר ואז זה גם חיובי, כי המושג להשתחרר ולהתרגען הוא מושג אמיתי, כך אדם חוזר רענן עם התחדשות ללימודים.

אבל חובה עלינו לדעת שיש קווים אדומים שלא עוברים בשום מצב של שחרור, שלא להיקבר בקברות התאוה, והמבין יבין!!! וגם כאשר מתקרבים לימי החגים וימי בין הזמנים אסור חלילה שימים אלו ישמשו לנפילה ולפעמים נפילה שאי אפשר לקום ממנה, אלא באמת נשתמש בזמן זה למרגוע והחלפת אוירה, ולצבור כוחות לזמן הלימודים הבא עלינו לטובה.

שילוח הקן - מידת הרחמים??

שהכוונה שהתורה ריחמה על האם שלא יקחו אותה יחד עם הבנים, אלא שהיא לפחות תינצל.

והדברים מתבארים יותר בהמשך דברי המדרש פ"ה' על הפסוק הכתוב במצוות שילוח הקן: **"שלח תשלח"**, אמר רבי אליעזר לא היה צריך לומר כן = כפילות, אלא אמר הקב"ה הואיל והציפור, נתעסק בכבודו של עולם ובתיקונו של עולם כדי היא שתינצל, א"ר חייא: ומה אם צפור שאין לה לא זכות אבות ולא בריאות ולא שבועות בניה מכפרים עליה, בני אברהם יצחק ויעקב שיש להם זכות אבות על אחת כמה וכמה שאם סרח אחד מהם שהוא מכפר

גם נעילת הסנדל נרמז מהמילה עינוי וא"כ לכאורה יש להרחיב את האיסור יותר מנעילת נעל רגילה!! ולכאורה כך משמע בלשון הרמב"ם שצריך שירגיש יחף?? **אומנם** החתם סופר חולק עליו ופוסק שלא כדרך אכילה.

ונראה לתרץ ע"פ המחלוקת מה כוונת התורה "שבת שבתון" שכתב על יום כיפור, שרש"י ביומא פא' מפרש **"מנוחת מרגוע"** כפי שפירש על מצוות שבת בשמות לא' טו', ואילו האבן עזרא ויקרא טז' לא' **"שבת שבתון"** יש אומרים שביתה לנפש ולגוף.

ולדעת רש"י איך יתכן שיש 5 עינויים ובכל זאת יהיה **"מנוחת מרגוע"**? אלא יתכן שרש"י מטרת העינויים הם לנתקנו מאדם ולדמותנו למלאכי השרת נקיים מחטא ומושגי האדם, וזה תחושה רוחנית טהורה ונפלאה וזה **"מנוחת מרגוע"**.

ולכן אין עניין לייסר את האדם שימנע מכל מנעל, כי זה יסתור את המנוחת מרגוע, אלא כחכמים שנאסר רק נעל מעור, וכדברי השואל ומשיב הקודמים שהמטרה רק לסמל

בדוך דרש נראה לפרש, שהנה בחומש שמות תכף ליציאת מצרים קצת לאחר קריעת ים סוף **עוד קודם מתן תורה**, וגם **קודם פרשת משפטים**, כתוב **שבא עמלק להילחם** עם ישראל, ואילו כאן בחומש דברים שזה משנה תורה, כתוב תחילה את מתן תורה וגם כתוב פרשת שופטים ופרשת כי תצא שהיא מלאה בהלכות ודינים כביכול כמו פרשת משפטים שבחומש שמות, אומנם כאן **מלחמת עמלק נכתבה רק בסוף**, לאחר כל הנ"ל - בסיום כל ההלכות.

וקשה מדוע כביכול **נהפך הסדר הדברים**, מדוע בחומש שמות כתוב מלחמת עמלק לפני מתן תורה ופירוט דיניה, ואילו כאן בחומש דברים כמו מקביל פרשת עמלק למשפטים לשופטים - זה בתחילה קודם מתן תורה, וכאן זה לאחר מתן תורה ופירוט משפטי התורה??

ובדיוק ופשוט שבחומש שמות מלחמת עמלק נכתבה לפי סדר האירועים אבל כאן בחומש דברים מדוע מלחמת עמלק נכתבה לאחר מתן תורה ופירוט דיניה??

ויתכן שהתורה מלמדתנו, שיש סכנת עמלק - יצר הרע, המקרר את עם ישראל לפני קבלה ולימוד התורה, כפי המתואר בחומש שמות, אבל בחומש דברים התורה רוצה לחדד לנו שיש גם עמלק - יצר הרע, המקרר את עם ישראל לאחר לימוד התורה.

שילוח הקן - יש כאן מידת הרחמים, אבל בתפילה לא מזכירים רחמים אלו, **ואדרבא** כתוב במשנה: **האומר על קן ציפור יגיעו רחמים משתיקין אותו**, והשאלה אם אכן זו מידת רחמים מדוע לא נזכיר מידת רחמים זו בתפילה??

ובעצם צריך להתבונן מה מידת הרחמים יש במצוות שילוח הקן?? וראיתי במדרש כאן שכתב שהרחמים זה במקביל למה שציווה הקב"ה לא לשחוט בהמה ובנה ביום אחד כך נתמלא ה' רחמים על העופות מנין שנאמר **"כי יקרא קן צפור לפניך"**, והמפרשים במדרש מבארים

וטהר לבנו - כי תצא

תחת אביו "מתמלא רחמים"?!! ואולי הקב"ה קבע מצווה זו כחסד, כי זה גם גורם לכל שכן שכן ינהג הקב"ה עם עם ישראל, ובכל זאת יש כאן חסד מושלם, כי כלפי עם ישראל המדרש אומר שבסוף הילדים שמתו צדיקים יזכו את הוריהם הרשעים לזכות להיות עמהם יחד בגן עדן, ולכן יש כאן באופן מושלם "מתמלא רחמים".

אך טען לי תלמידי המצוין א.ב. מכיתה ח' תורת אמת ב"ב, שאם אכן בסופו של דבר יוצא ממצוות שילוח הקן חסד מושלם – מתמלא רחמים, מדוע האומר על קן ציפור יגיעו רחמים משתיקים אותו?!! **ונראה** כי רק בדיעבד יוצא טוב ממיטת הילד, אבל למעשה עדיין יש כאן צער בעולם הזה על פטירת הילד, והדבר המושלם הוא שלא ימותו ילדים תחת אביהם, שלא נגיע ח"ו למצב חמור ולירידה מחרידה כזו, למרות שבסוף הקב"ה ברחמיו הופך אותה לטובה לעתיד לבוא.

אלא נחיה אנו ובנינו באריכות ימים ושנים טובות בעולם הזה, ונשתדל בכל כוחנו לעשות הישר והטוב בעיני אלוהים ואדם, ולא נפסיד את הסגולה להיכנס לגן עדן, למרות שאין לנו ילדים צדיקים שמתו שימליצו טוב בעדנו, כי נטען להקב"ה על פי דרכו של אליהו הנביא, שאם רשע בדרגא חמורה נכנס לגן עדן, ממידה טובה שאנו שלא הגענו למידת רשעות שכזו אלא השתדלנו לחיות ולגדל בנינו בדרך התורה והישר והטוב, שנזכה להיכנס לגן עדן ולזכות לחיי העולם הבא, מכל שכן מרשעים ההלו שזכו ונכנסו לגן עדן. **ולכן משתיקים אותו**, שעדיף שכולם יחיו ולא ימותו ילדים רח"ל, אלא שנתפלל שנצליח להיות צדיקים ויראי שמים אנו ובנינו, אמן ואמן.

כי תצא למלחמה

נבעת שקמתי בבוקר, ערב ר"ח אלול, התחדש לי במתנת ה' עמי, דרש יפה, "כי תצא למלחמה", המילה "כי" עולה בגימטריה ל 30, שהם ימי האלול עד ראש השנה, שאם במשך ה 30 יום של אלול נצא למלחמה במטרה לנצח את היצר הרע, אזי "תצא" עולה לראשי תיבות א' תשרי צדיק, שתזכה להיכתב בספר של צדיקים גמורים, ותזכה לשנה טובה ומבורכת, ברוחניות ובגשמיות, מתוך בריאות איתנה, אתה וכל משפחתך, אמן.

שלח תשלח את האם ואת הבנים תיקח לך למען ייטב לך והארכת ימים

המצוות אמורות להיות בערך שווה, כי ממילא אין להקב"ה צורך בהם רק רצונו לזכות בהם את ישראל.

כמו כן לכאורה יש קצת לתמוה עוד, שהרי יהודי חייב לקיים את כל המצוות, ומי שמומר למצווה אחת כמומר לכל התורה כולה, וממילא אין זה דומה למשל, כי שם הפועלים רוצים שכר והמלך צריך פרס מושלם, ואילו בנמשל אנחנו הפועלים צריכים לתקן את עצמנו ולעצמנו בשביל להיות מושלמים בכל תרי"ג הלאוין ובכל רמ"ח מצוות עשה, ובפשטות זה כ"ש שאם רק לטובת המלך זה מספיק סיבה לא לגלות, ק"ו שזה גם לטובת הפועלים בוודאי יש סיבה לא לגלות.

וכמו כן יש לתמוה שכל קיום התורה והמצוות אינו בשביל לקבל שכר אלא בשביל לעשות רצון אבינו שבשמים, ואם כן מה שייך כאן הבדל בין המצוות ושכרן?!! וכי המדרש והפסוקים שהביא המדרש הם עבור אנשים שהמשנה באבות אומרת לא להיות כמוהם, **אבות א' משנה ג' אנטיגנוס** איש סוכו קבל משמעון הצדיק. הוא היה אומר, **אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס**, אלא הו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם?

עליהם, והכוונה כדברי המדרש בקהלת פ"ד ר' יהודה אומר **הקטנים הנגנזים בחייהן בעון אבותם** בעוה"ז, בעולם הבא הם עומדים בצד חבורה של צדיקים ואילו אבותיהם בצד חבורה של רשעים, והם הקטנים אומרים לפניו רבש"ע כלום מתנו אלא בעון אבותינו, יבואו אבותינו בזכותינו, והקב"ה אומר להם אבותיכם חטאו מאחריכם וחטאתיכם מלמדים קטיגור.

ר' יהודה בר' אלעאי בשם ר' יהושע בן לוי באותה שעה **אליהו יושב ומלמד את הילדים טענות סניגוריא**, והילדים טוענים לה' הרי מתנו בעון אבותינו, אם מדת הטוב מרובה לא כל שכן שיבואו אבותינו אצלנו?!! דהיינו שאם אנחנו הילדים קשורים להורינו שאנחנו מתנו תחתם, כך הורינו קשורים לנו שהם יתחברו אלינו להיות עם הצדיקים בגן עדן!!! **אמר להם ה': יפה למדתם סניגוריא**, אכן יבואו ההורים אצלכם, ככתוב **זכריה י' "וחיו את בניהם ושביו"** ששבו מלירד לגיהנם, כי הם ניצלו בזכות בניהם, **לפיכך חייב כל אדם ללמד את בנו תורה שיצילהו מגיהנם**.

ולפי דברי המדרש התחדש נפלא, א. היות והרחמים שיש במצוות שילוח הקן, טמון בו גם עונש שהרי האדם ניצול אבל בנו מת תחתיו, על כן אם אדם יתפלל לרחמים כמו שילוח הקן, עלול התפילה לגרום למיתת הבנים תמורת הצלת האב רח"ל, ולכן משתיקים אותו.

האומנם יש לטעון וכי העוף חטא שצריך שבניו יכפרו בעדו?!! ועוד קשה שכלפי איסור שחיטת בהמה אותו ואת בנו ביום אחד כתב המדרש: וכשם שנתן ה' רחמים על הבהמה כך "נתמלא רחמים" על העופות במצוות שילוח הקן, ולכאורה איך אפשר לקרוא לחסד כזה שהבן מת

בגמרא ר"ה טז' מובא: אמר רבי כרוספדאי בשם רבי יוחנן: **שלושה ספרים נפתחים בראש השנה**. אחד של צדיקים גמורים, ואחד של רשעים גמורים, ואחד של בינוניים: **של צדיקים גמורים - נכתבים ונחתמים מיד לחיים**, של רשעים גמורים - נכתבים ונחתמים מיד למיתה, ובינוניים - תלויים ועומדים מראש השנה עד יום הכיפורים. זכו - כותבים אותם לחיים, לא זכו - כותבים אותם למיתה.

כתוב במדרש רבה ו' (ב) אמר רבי אבא בר כהנא אמר הקב"ה לא תהא יושב ומשקל במצותיה, שלא תהא אומר הואיל והמצווה הזו גדולה אני עושה אותה כי שכרה מרובה, והואיל וזו מצוה קלה איני עושה אותה, מה עשה הקב"ה לא גילה לבריות מהו מתן שכרה של כל מצוה ומצוה, כדי שיעשו כל המצוות בתמימות.

מביא המדרש משל, למלך ששכר לו פועלים והכניס אותן לתוך פרדסו ולא גילה להן מהו שכרו של העבודה בפרדס, בערב שילם להם שכר שונה כל אחד לפי סוג העץ שהשקיע בו, ואמר להם המלך לא גיליתי לכם קודם על איזה עץ מקבלים שכר גבוה, כי רציתי שתשקיעו בכל הפרדס. **כך** לא גילה הקב"ה מתן שכרן של מצוות, חוץ משתי מצוות, החמורה שבחמורות והקלה שבקלות, כבוד אב ואם חמורה שבחמורות, ומתן שכרה אריכות ימים שנא' (שמות כ) **"כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך"**, והקלה היא שילוח הקן, ומהו שכרה אריכות ימים שנאמר **"שלח תשלח את האם למען ייטב לך והארכת ימים"**.

והנה יש לתמוה, הרי רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצווה, ואם כן לכאורה כל

ולכן התורה לא גילתה מתן שכרן של מצוות, כך שהאדם ישקיע בכל המצוות, והאמנם במצוות שילוח הקן למרות ששכרו שווה לכיבוד הורים, אבל המדרש מסיים במשפט זה "הוי כי יקרא קן צפור", ומה כוונתו??

וייתכן, שמצוות כיבוד הורים זה מצווה שעל האדם לרדוף לקיימה, לחפש איך לכבד את הוריו, ואילו מצוות שילוח הקן זה רק "כי יקרא" וכלשון המדרש "שלח תשלח - כל זמן שתארגע לידך אתה צריך לקיים אותה" דהיינו לא צריך לחפש קן ציפור, אלא רק כשמזדמן תקיימנה.

ואם שכרם שווה מדוע מצווה זו של שילוח הקן אין לרדוף ולחפש לקיימה כמו כיבוד הורים?? **התשובה** היא שאכן השכר לחיות באריכות ימים וטובים ושייטב לך בעולם הזה ובעולם הבא, זה אכן שכר שנכתב על כיבוד הורים ועל שילוח הקן.

אומנם כדברי החפץ חיים הקודמים, כל מצווה יש לה איבר בגוף מסוים כנגדה, וברור שהאיבר שכנגד כיבוד הורים אינו האיבר שכנגד מצוות שילוח הקן, והתורה רק מגלה כאן שכל מצווה בין קלה ובין חמורה משלימה ומתקנת את האיבר שייטב לה בעולם הזה ובעולם הבא, ושתהיה חיות ואריכות ימים לאיבר המתוקן.

אבל היות ויש הבדל בין נחיצות האיברים כאמור שיש הבדל בין יד ללב, לכן קן ציפור החיוב לקיימו רק כשמזדמן ואילו כיבוד הורים חייבים להתאמץ לקיימה ולרדוף לקיימה תמיד.

ואכן בדבר אחד כל המצוות שווים הם, שכל מצווה מתקנת את האיבר שכנגדה לנצח נצחים ומטיבה עם האיבר לנצח נצחים.

זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים:

ונראה לתרץ, שאכן וודאי יש היתר ואפילו יתכן וזה מצווה לדבר רע על עשו הרשע, בכדי שנתרחק ממעשיו הרעים, אומנם כאן הכוונה ל"קוטרים".

שאם אדם מקטר ונרגן אפילו על רשע כמו עשיו, כפי שאכן לפני שעם ישראל דברו נגד אלוקים ומשה היה להם כעס ונרגנות על אדום שסירב לעם ישראל לעבור דרך גבולו, ככתוב "ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך: וידבר העם באלקים ובמשה, למה העליטנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל" – ואכן מצאתי במפרש במדרש שפירש הדיבור על עשו בנרגנות שאדום לא נתן לעבור דרכו וכאמור.

ואכן מידת הנרגנות רעה היא עד למאוד, כי גם כאשר אתה נרגן ומקטר בצדק על אדם רשע כעשיו, בכל זאת מידת הנרגנות מתחברת אליך, וממילא כל מה שלא מסתדר לך תמשיך לקטר ולהאשים אחרים ואת כל העולם ואפילו תקטר נגד הקב"ה ונגד רבניך והורידך.

ועוד קשה, שאדם ישקיע יותר במצווה הקלה של שילוח הקן מאשר כיבוד הורים שזה מצווה קשה, כי ממילא התורה גילתה ששכרם שווה, ואכן אנשים מחוסרי הידיעה לא יזלזלו בכל המצוות האחרות שלא ידוע שכרם, אבל יתכן ויזלזלו בכיבוד הורים ויעדיפו יותר מצוות שילוח הקן כי בזה יודע הוא ששכרן שווה??

והנה החפץ חיים בהקדמתו למשנה ברורה (חלק ג) כתב וז"ל: "גם צריך לדעת הרמ"ח מצוות שבתורה שהטיל הקב"ה על האדם לזכרם ולשמרם, הוא נגד הרמ"ח אברים שבאדם, וכמו שבאברים נמצא אברים שונים, יש שאין הנשמה תלויה בהם כמו היד והרגל וכדומה, שאף אם יחסרו לאדם אף שההפסד הוא רב מאוד מאוד, אע"פ כן נקרא רק בשם בעל מום, ויש שע"י חסרונותיו אינו יכול לחיות על פני תבל כגון שניתז ראשו או שנקרע סגור לבו ששם הוא מקור החיים, וכן הוא ג"כ בענייני מצות, יש מצוות שאפילו אם פשע האדם ועבר עליהם הוא נקרא לעוה"ב רק בשם בעל מום, אבל בכל זאת אין לו מי שיחיה את האבר ההוא.

ומתוך דברי החפץ חיים אפשר ליישב רוב התמיהות, שהיות והקב"ה קבע שכל מצווה היא כנגד איבר מסוים בגוף האדם, אכן גם לאדם שעובד את הקב"ה שלא על מנת לקבל שכר גן עדן וכדומה, בכל זאת אדם ישקיע בחייו לא להיות פגום בעולם הבא, שבכלל הוא מצער את הקב"ה שרוצה לראותו יהודי שלם ומתוקן כראוי בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו.

ולכן האדם ישקיע יותר מאמץ בחייו לקיים מצוות חשובות יותר כי כביכול ירצה להציל איברים חשובים ביותר כגון לב ומוח יותר מאשר להשקיע בהצלת האצבעות שבידיו וברגליו, ומצד שני אדם מבין שהוא חייב לקיים את כל המצוות שלא יהיה נכה לנצח כדברי החפץ חיים, אבל עדיין הוא ירדוף לקיים יותר פעמים מצוות חשובות ופחות פעמים מצוות קלות.

במדרש תנחומא פיקודי ז' ז' כתוב כלפי תרומות ומלאכת המשכן, "ויכתב כל המשקל" ולמה? כי עם ישראל הם רוגנים שנאמר במדבר כא' "וידבר העם באלקים ובמשה". ולכן כפירט להם את כל ההכנסות וההוצאות של המשכן שאמר משה יודע אני שישאל איכפת להם (אולי הכוונה "קוטרים" – נרגנים, וע"י עוד במאמר הבא) משיחים באחיהם ובאמותם שנאמר תהלים נ' "תשב באחיך תדבר, בבן אמך תתן דופי".

וממשיך המדרש, מהו תשב באחיך תדבר, מפרש ר' יהושע בן לוי, אמר דוד, אם דברת בעשו (הרשע) שהוא אחיך, סופך לדבר על משה רבן של כל הנביאים - בבן אומתך, שדברו בו שנאמר "וידבר העם באלקים ובמשה".

ולכאורה תמוה, וכי אסור לדבר רע על רשע כמו עשו הרשע, הרי במדרשים נכתב הרבה על רשעותו, ועלינו ללמוד לא להתנהג כמעשי עשו הרשע, וכתוב "הלוא משנאך ה' אשנא", ועלינו לספר על רשעותו של עשו בכדי לשנאתו??

ופלא עצום תגובה זו, ובעצם בתגובה זו מסתיים סיפור חייו של המלך חזקיהו בספר ישעיהו, וכי הוא חושב רק על עצמו, באנוכיות שהעיקר שלי יהיה טוב?!

הרי הוא צדיק שהיה אמור להיות משיח צדקנו, עד כדי כך שיש דעה בגמרא שאין משיח לישראל שכבר אכלוהו כביכול (ניצלוהו) בימי חזקיהו, ורק בגלל שלא אמר שירה על הנס הגדול שמתו כל צבא סנחריב שצרו על ירושלים, לכן הפסיד להביא את הגאולה השלימה – ע"פ סנהדרין צט'.

והרי מצאנו שאברהם אבינו נחרד ואימה מחרידה נפלה עליו כשראה בברית בין הבתרים את גלות עם ישראל, וכי אפשר להגיד טוב ותודה על צער שיהיה לבניו אחריו, ובפרט שזה עונש על חטאי עצמו, שהם יסבלו בגללו? והרי האיום הגדול ביותר על אבא עוד יותר ממה שייסרו אותו ביסורי גוף אכזריים, שיזיקו לבניו רח"ל, והדברים ידועים.

אלא יתכן, שחזקיהו כאן תיקן מה שלא אמר שירה, אלא אמר תודה גם על דבר מצער מאוד, ובכל זאת, הוא חיפש ברע נקודה של חסדי ה' שבה יודה להקב"ה, ואכן מצא, שהקב"ה ברחמיו על חזקיהו לא רצה לצערו כלל בחייו, ועל נקודה זו הודה ואמר שבח לה' על הטובה.

ואולי לאחר מכן, הרבה בתפילה למתק הדין על יוצאי חלציו, אבל סיום סיפור חיי חזקיהו נגמרת בנקודה זו, להודות ולשבח לה' הטוב תמיד ובכל מצב למצוא את חסדי ה' ולהודות ולהלל.

עוד בעניין זכור למרים

ומוסיף המדרש שכל מי שמגיס את לבו לדבר בגדול ממנו גורם לעצמו שיקרבו בו את הנגעים, ואם אין אתה מאמין הרי מרים הצדקת, סימן לכל בעלי לשון הרע הוי זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים.

ובהסבר דברי המדרש הללו מה שמוכיח ממרים, נראה שיש כאן הסבר חדש לפסוק, שמצאתי בתרגום יונתן שאלדד ומידד שהתנבאו במחנה כי כמעט היו ב70 הזקנים שהתמנו, הם היו אחים מאם של משה ובעצם גם של אהרן ומרים.

והנה כתב רש"י בהעלותך יב' א' שרבי נתן אומר מרים הייתה בצד צפורה בשעה שנאמר למשה אלדד ומידד מתנבאים במחנה, כיון ששמעה צפורה אמרה אוי לנשותיהן של אלו אם הם נזקקים לנבואה שיהיו פורשים מנשותיהן כדרך שפירש בעלי ממני, ומשם ידעה מרים וסיפרה לאהרן, ומה מרים שלא נתכוונה לגנותו כך נענשה ק"ו למספר בגנותו של חבריו:

ללמדנו, להתרחק ממידת נרגנות, ובמקום לקטר ולהיות עצבניים ועצובים, דבר שמחליא גוף ונפש, במקום זה, קבל כל מציאות לטובה, וגם אם קשה לראות את הטוב שבה, בכל זאת השתדל לשפר מצבך ונצל גם מצב קשה לטובתך, וממילא תשמח במקום לרגוז ולהתעצבן.

לדוגמא אם עליך להמתין בתחנה זמן רב כי אוטובוס לא הגיע בשיא החוצפה, במקום להיות סיר לחץ ופצצה מתקתקת, נצל זמן זה לשיחות טלפון חשובות שלא נעים שכולם ישמעו באוטובוס או בבית, או קח צילום של דף גמרא או חומר לימודי אחר והתמד בזמן זה, ושכרך כפול ומכופל שאתה מקיים "ובלכתך בדרך", ובפרט כשחם וכשאתה מותש לאחר יום עבודה, ועם תחושה כזו חייך יהיו מתוקים ונעימים יותר, ובריאים בגוף ובנפש.

ועל פי זה פירשתי לתלמידי המצוינים מכיתה ז' בת"ת תורת אמת בני ברק, על סיום פרק לט' בנביא ישעיהו, שמסופר שם על חיי חזקיהו המלך הצדיק, שהיות והתגאה ושמח עם שליחי מלך בבל, לכן הנביא מבשר לו שיוצאי חלציו יהיו משרתים למלך בבל, וכל רכושו יקח מלך בבל.

והמלך הצדיק מגיב על העונש, "ויאמר חזקיהו אל ישעיהו טוב דבר ה' אשר דברת, ויאמר כי יהיה שלום ואמת בימי", דהיינו שהמלך מודה להקב"ה שעשה עמו טוב שהוא עצמו לא יסבול בחייו!!

במדרש רבה ו' ט' הביא על פסוק זה את הפסוק בתהילים, "תשב באחייך תדבר בנן אמך תתן דופיי", ר' יהודה ב"ל אמר אם הרגלת לשונך לדבר באחייך שמאביך ולא מאמך, ולשון המדרש תנחומא שזה דעת ר' יוחנן שלא תאמר שבאחיו מאביו יש לו רשות לדבר ולא באחיו מאמו, ומפרש רש"י בתהילים כי באח מהאב היות והוא יורש עמו הוא מתיר לעצמו לדבר עליו כי יש לו ויכוחים כספים עליו בענייני ירושה.

דע לך שאם דברת באחייך מאביך, סופך לדבר גם על אחייך מאמך, למרות שהוא לא יורש עמך, ואין לך סיבה אמיתית לדבר בגנותו, בכל זאת אם התרגלת לריב אפילו במקום שאולי אתה צודק ויש לך הפסד ממון, בסופו של דבר תריב ותרכל ותזיק גם למי שלא גורם לך נזקים. ולכאורה הרעיון הוא כאמור קודם, שמשתרש באדם מידות רעות, וכפי שהארכתי בעלון ט' באב על בן דינאי שהיה תובע הרבה בבית דין, עד עבר לגזילות והפך לשודד מפורסם ביותר).

וטהר לבנו - כי תצא

אותה לפקפק בצדקת משה שפרש מאשתו, וזה הראיה ממרים, שלפעמים מתוך אכפתיות וקביעת עובדות לא צודקות הטלת פגם, מגיעים לפקפק בגדולי ישראל, במי שגדול ממנו.

ואכן מרים מתוך אכפתיות דיברה על משה רבינו, וזה התחיל מתוך שהטילה פגם בבן אמה, שהסכימה לטענת ציפורה שמסכנים אלדד ומידד שנשותיהן יסבלו ממה שנהפכו לנביאים, וזה גרר

קל נא רפא נא לה

ידע משה לרפות נגעים בלבד, ולמה א"כ כינה עצמו רופא? בפרט שיש דעות הרמב"ם טומאת צרעת, פרק ט"ז ג' שצרעת אינה מחלה, אלא יתכן שמתוך הלכות נגעים אפשר לדעת את כל רעיונות הרפואה בכלולתה ולא רק מה שקשור לנגעים, ואכן מצאנו גדולי ישראל שמתוך לימוד התורה ידעו והבינו ברפואה הרבה יותר מטובי הרופאים בעולם.

קל נא רפא נא לה – כתוב במדרש רבה ו' יג' אמרו חכמים, אמר משה רבש"ע כבר עשית אותי רופא, אם אתה מרפא אותה הרי מוטב ואם לאו מרפא אני אותה, ואיך נעשה משה רופא? כתוב במדרש שמשוה טען הרי כבר למדת אותי כל סדרן של נגעים, אם אתה מרפא אותה הרי יפה ואם לאו הרי אני מרפא אותה. – והאם מתוך דיני נגעים

שילוח הקן, - סגולה נגד טילים?

בנים, מנין שנאמר **"שלח תשלח את האם"** ומה שכר אתה נוטל? – **"ואת הבנים תקח לך"**: ובאות ז' כותב המדרש ששילוח הקן מזרז את ביאת המשיח, ואת ביאת אליהו הנביא, כי אתה תשלח אז הקב"ה גם ישלח, והרעיון הוא כי הקב"ה מתעורר ברחמים על האם שנלקחו בניה ממנה, ומתוך הרחמים הוא מתעורר על עם ישראל שנותקו מהשראת השכינה והם בגלות ארוכה, שנזכה לגאולה השלימה בקרוב בימינו אמן ואמן.

במדרש רבה ו' י' כתוב "שלח תשלח" א"ר ברכיה יש מזיק שקושט כחץ וטס כעוף, מנין שנאמר תהלים צא' **"לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם"**, אמר הקב"ה **אם קיימת מצות שילוח הקן אני מצילך מאותן**, האם כלול בסגולה כל המזיקים המעופפים כחץ? על כל פנים סגולה ללידת בנים זה וודאי, שהמדרש מוסיף, יש מצות שמתן שכרה עושר, ויש מצות שמתן שכרה כבוד, ומה מתן שכרה של מצוה זו? שאם אין לך בנים אני נותן לך

ולקח אבי הנער(ה) ואמה והוציאו את בתולי הנערה אל זקני העיר השערה:

כשהייתה נערה היא הייתה מקולקלת, גם אם לא נטמאה לגמרי בזנות כטענות הבעל המעליל.

שהרי הוצאת שם רע זו אינה עבירה של תאוה שתקף עליו יצרו לאכול דבר האסור או שאר תאוות הגוף וכו', אלא רשעות מחרידה ועבריינות מזעזעת, אדם לא מוסרי בדרגה הנמוכה ביותר.

וכפי שמאיימים על עידי שקר, שאפילו מי ששכרם להעיד שקר נגוע מהם ונגעל מהם, **סנהדרין כט'**, כי זה תחתית השפלות המוסרית.

והורי האשה כשהייתה נערה, לא היו מחתנים אותה עם בחור מפוקפק ועבריין כמוהו, שלא בפתאום העליל עלילות עם לא היה קל דעת ופוחז ורשע בלי טיפת יראת שמים עוד שנים קודם, כי היו עומדים מיד או בבדיקה קלה על טיבו המפוקפק.

ואם בכל זאת ההורים חיתנו את בתם עם עבריין זה, זה עצמו מוכיח שענבי הרוע בענבי הרוע דבר נאה ומתקבל, בבחינת מצא מין את מינו.

וזה באה התורה להדגיש כאן להורי האשה, שלמרות שהבעל העליל רע ושקר על בתכם, ולמרות שהוכחתם בבית הדין שהבעל שקרן ובתכם לא זינתה, בכל זאת עצם השידוך שלכם עם בעל זה בושה היא לכם, ומוכיח על חינוכם הקלוקל, שהגעתם למצב ביש שחיתנתם את בתכם עם עברייך, אולי במחשבה שכך תעצר קלקולה, רגע לפני זנותה, וקלקולה המוחלט רח"ל.

כתב רש"י מדוע גם אבי הנערה וגם האמא צריכים לצאת לבין דין, וראה בהמשך הסבר שונה לשאלת רש"י, **ותירץ** שיראו איזה גידולים רעים גידלו ויתבזו.

ומקשה מרן ראש הישיבה זצ"ל, שהרי ההורים של הנערה באים לבית דין במטרה ברורה להוכיח שבתם כשירה היא, והבעל שקרן שהוציא עליה עלילות דברים שהיא זינתה קודם לנישואין עמו, ואם כן מה שייד לומר להם ראו גידולים (רעים) שגידלתם?

ובכדי לתרץ רצוני להביא את הסבר השפתי חכמים, שכתב שהדיוק שממנו למד רש"י: ראו גידולים שגידלתם, זה ממה שכתוב **"אבי הנערה"**, שמספיק היה שיכתב **"אביה ואמה"**, אלא ללמדנו שהתורה רוצה לבייש את ההורים בקלקול הנערה.

ואולי מכך ששני ההורים באים להגן על בתם זה הכי הגיוני בעולם, ומזה אין ללמוד שהתורה רוצה לבזות את ההורים, ורק הדיוק **"אבי הנערה"** היתור מלמדנו שרוצים לבזותה.

והנה שמתי לב שבהתחלה היא מכונה **"אשה"**, וכך גם הבעל קורה לה, ואילו ביחס להורים נכתב **"נערה"**, ולמרות שהיא נשואה לא כתוב **"ולקח אבי האשה"** אלא **"אבי הנערה"**, וזאת בכדי לגלות לנו, שגם אם יתברר שאכן הבעל רשע והעליל עלילות והוציא שם רע על אשתו – בתכם, זה בגלל שלא חינכתם את בתכם כראוי, ואכן